

สภาวะจิตที่กดดัน

ศิลปนิพนธ์เสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์

พฤษภาคม 2559

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

PRESSURE

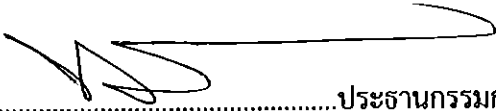
**An Art Thesis Submitted in Partial Fulfillment
Of the Requirements**

**For the Degree in of Fine and Applied Arts
Program in Visual Art Design**

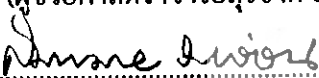
May 2016

Copyright 2016 by Naresuan University

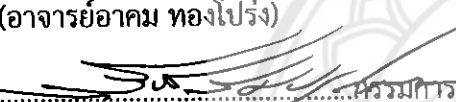
คณะกรรมการสอบศิลปนิพนธ์ได้พิจารณาศิลปนิพนธ์ เรื่อง “สภาวะจิตที่ก่อกวน”
ของนางสาวฉัตรญาฬาส์ อินกับจันทร์ เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

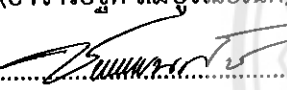

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีรัศมี พรหมรัตน์)

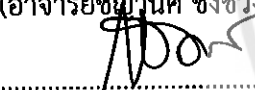

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์)

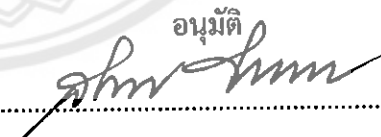

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มาอ่อน)

.....กรรมการ
(อาจารย์อาคม ทองโปร่ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์จิติ สมบูรณ์อ่อน)

.....กรรมการ
(อาจารย์ชวานิศ ชิงช่วง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ลักณา วงศ์สวัสดิ์)

.....อนุมัติ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันต์ จันทร์สมศักดิ์)
คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

พฤษภาคม 2559

ประกาศคุณูปการ

ข้าพเจ้าขอโน้มรำลึกในพระคุณบิดา มารดา คุณพ่อวันชัย อินกับจันทร์ คุณแม่ธัญวรัตน์ ละมุล ผู้ที่ให้กำเนิดและให้อบรมสั่งสอน เลี้ยงดูข้าพเจ้าจนเติบโตมาด้วยความยากลำบาก สอนให้รู้จักรับผิดชอบ ชั่วดี ทั้งยังคอยสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาและเป็นกำลังใจให้ในยามที่ข้าพเจ้าเกิดความท้อแท้และหมดกำลังใจ และเป็นพลังกำลังใจสูงสุดในการศึกษาของข้าพเจ้าเสมอมา

ข้าพเจ้าขอขอบคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์ ประธานที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษา และเป็นผู้ให้ความรู้คำแนะนำที่แนะแนวทาง ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องด้วยความเอาใจใส่ ทั้งศิลปนิพนธ์ภาคผลงานและภาคเอกสาร ทำให้ศิลปนิพนธ์ชุดนี้มีความชัดเจนและสมบูรณ์จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ทั้งยังอบรมสั่งสอนให้มีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย มาตลอดระยะเวลาในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ และขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีร์ศมี พรหมรัตน์ รองประธานที่ปรึกษา และคณะกรรมการศิลปนิพนธ์ทุกท่านอันประกอบไปด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมหมาย มาอ่อน อาจารย์อาคม ทองโปร่ง อาจารย์ฐิติ สมบูรณ์อเนก อาจารย์ชฎานิศ ชิงช่วง และ อาจารย์ลัดดา วงศ์สวัสดิ์ ที่ให้วิชาความรู้ คอยแนะนำวิพากษ์วิจารณ์ ชี้แนะแนวทางในการศึกษา ตลอดจนเป็นกำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงาน

ขอขอบคุณนางสาวกาญจน์ณภัทร วรรณสินธ์ นายชฎานนท์ นุ่มแน่น และนางสาวพัชราภรณ์ เจยดิษฐ์ ที่สละเวลามาช่วยเป็นแบบงานในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุดนี้ รวมทั้งเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยให้กำลังใจและให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำงานจนสามารถลุล่วงตามความประสงค์

นางสาวฉัตรสุญาพัชญ์ อินกับจันทร์

ชื่อเรื่อง	สภาวะจิตที่กอดัน
ผู้วิจัย	นางสาวฉศญาพัชญ์ อินกับจันทร์
สถานที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรชาติ เกษประสิทธิ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวีศม์ พรหมรัตน์
ประเภทสารนิพนธ์	ศิลปนิพนธ์ ศป.บ. สาขาวิชาออกแบบทัศนศิลป์, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2558
คำสำคัญ	สภาวะจิต

บทคัดย่อ

การสร้างสรรคผลงานจิตรกรรมศิลปนิพนธ์ ภายใต้หัวข้อเรื่อง "สภาวะจิตที่กอดัน" นี้ มีวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรคเพื่อให้ผู้สร้างสรรคเกิดการเรียนรู้และเข้าใจกระบวนการในการสร้างสรรคตอบสนองความคิดและความรู้สึก แสดงออกถึงคุณค่าทางความงามหรือสุนทรีย์ภาพในรูปแบบงานจิตรกรรม ถ่ายทอดงานในเชิงสัญลักษณ์ ซึ่งมีลักษณะงานแบบเหมือนจริงที่มีรูปแบบเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน ตลอดจนนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรคผลงานศิลปะไว้อย่างมีระบบในรูปเอกสารภาคศิลปนิพนธ์ โดยมีการวางแผนการดำเนินงานคือ เริ่มจากการศึกษาค้นคว้าข้อมูลทั้งในส่วนภาคเอกสารทางโครงสร้างศิลปะรวมถึงองค์ประกอบศิลปะงานทัศนศิลป์และข้อมูลจากภาพถ่ายจริง มาวิเคราะห์และประมวลความรู้นำมาสู่ขั้นตอนการทำภาพแบบร่าง และขยายภาพผลงานจิตรกรรมกลวิธีสีน้ำมันและสีอะคริลิค บนผ้าใบ (Canvas)

ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้แสดงความงามทางสุนทรีย์ภาพผ่านรูปทรงเชิงสัญลักษณ์คือรูปทรงของใบหน้านามนุษย์ที่ถูกปิดคลุมไว้ด้วยผ้า นำเสนอเรื่องราวภาพสะท้อนจากสภาวะจิตที่กอดันจากอารมณ์ความรู้สึกภายในของตัวผู้สร้างสรรคเอง อันเนื่องมาจากผลกระทบจากสภาวะแวดล้อมรอบตัว ในการดำเนินชีวิตในบางช่วงเวลาบางสถานการณ์ ในการสร้างสรรคศิลปนิพนธ์อาศัยกลวิธีจิตรกรรมสีน้ำมันและสีอะคริลิคบนผ้าใบ มีจำนวนผลงานทั้งหมด 4 ผลงาน โดยใช้ทัศนธาตุของเส้นและน้ำหนัก เป็นหลักในการสื่ออารมณ์ ยึดแนวทางในการสร้างสรรคผลงานในรูปแบบศิลปะคตินิยมภาพลวงตา (Optical art) โดยตระหนักถึงการสร้างสรรคที่เป็นระบบ มีขั้นตอน ต้องใช้ความพิถีพิถัน การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุดนี้ จึงมุ่งเน้นการแสดงออกของทัศนธาตุของเส้น ที่เป็นตัวแทนของสภาวะทางอารมณ์

Title	PRESSURE
Author	Chatsayarot Inkupchan
Advisor	Assist.Prof. Surachat Kesprasit
Co - Advisor	Assist.Prof. Dr. Thaveerat Phromrat.
Academic Paper	Thesis B.F.A. in Visual Art Design, Naresuan University, 2015
Keywords	state, mental

ABSTRACT

The art thesis project called "Pressure" aims to create a learning process for the artist to understand a creative method that reciprocates concepts, emotions, and aesthetic value in a form of painting which is characterised by the aspects of realism and conveys the context through semiotics. The creative method learning process was also orderly documented in a form of paper based art thesis following the procedure which is to study and research the documents that are related to artistic structures including compositions in visual art and series of photographs, analyze and compile the acquired knowledge into sketches, then start working on the actual pieces.

This art thesis series presents its aesthetic value through semiotic figures of human faces covered in cloths which reflect the pressured mental condition of the artist that derived from her daily living environment and some unfortunate situations. The works in this series used the technique of oil and acrylic painting on canvases in the sum of four pieces, using lines as the key visual element that conveys the emotion which links to the idea of Optical Art while prioritize the system of creative process which a thorough procedure is needed, thus this art thesis emphasizes the visual element of line which represent the mentioned emotional state.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย.....	2
กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	2
แผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	3
ขอบเขตของการวิจัยแบบสร้างสรรค์	4
คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการสร้างสรรค์.....	4
เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง	4
วิธีดำเนินการวิจัยแบบสร้างสรรค์.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ข้อมูลด้านเนื้อหา	7
ข้อมูลด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์.....	10
อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ.....	13
อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างชาติ.....	16
อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย.....	21
3 ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	25
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์.....	25
ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล.....	25
ขั้นตอนการรวบรวมความคิดและกำหนดรูปแบบการสร้างสรรค์.....	27
กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์.....	34
ผลงานศิลปนิพนธ์.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์.....	60
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1	60
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2.....	65
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3.....	68
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4.....	72
ผลการวิเคราะห์ทฤษฎี.....	77
การวิเคราะห์เนื้อหา.....	78
5 บทสรุป.....	80
สรุปผลการวิจัย.....	80
บรรณานุกรม.....	82
ประวัติผู้วิจัย.....	83

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 ข้อมูลด้านเนื้อหา.....	9
2 ข้อมูลด้านเนื้อหา.....	9
3 ข้อมูลด้านเนื้อหา.....	10
4 ตัวอย่างผลงานศิลปะในทฤษฎีการแสดงอารมณ์.....	11
5 ตัวอย่างผลงานศิลปะคือประสบการณ์.....	12
6 อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ.....	14
7 อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ.....	14
8 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	16
9 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	17
10 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	17
11 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	18
12 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	18
13 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	19
14 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	19
15 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	20
16 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	20
17 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ.....	21
18 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย.....	21
19 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย.....	25
20 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย.....	25
21 ผลงานศิลปะคตินิยมแบบลวงตา.....	26
22 แหล่งข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์....	26
23 แผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ.....	27
24 แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง.....	30
25 วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์.....	33

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพ		หน้า
52	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 3.....	49
53	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	50
54	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	50
55	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	51
56	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	51
57	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	52
58	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	52
59	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	53
60	รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 4.....	53
61	ผลงานศิลปะนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 1.....	55
62	ผลงานศิลปะนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 2.....	56
63	ผลงานศิลปะนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 3.....	57
64	ผลงานศิลปะนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 4.....	58
65	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น.....	61
66	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง.....	62
67	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของสี.....	62
68	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก.....	63
69	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น.....	65
70	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง.....	66
71	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก.....	67
72	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น.....	69
73	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง.....	70
74	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก.....	71
75	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น.....	73
76	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง.....	74
77	วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก.....	75
78	วิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ การซ้ำ.....	76

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ความรู้สึกเป็นสภาวะทางจิตหรืออารมณ์อย่างหนึ่ง ที่เกิดและเปลี่ยนแปลงไปตามวิสัยของมนุษย์ ที่ปรุงแต่งสิ่งที่เข้ามากระทบกับประสาทสัมผัส แล้วแสดงให้ปรากฏเป็นความรู้สึก มีลักษณะเป็นนามธรรม

มนุษย์เราล้วนคุ้นเคยกับอารมณ์เป็นอย่างดี เพราะเราต้องเผชิญกับภาวะอารมณ์ ความรู้สึกอยู่ตลอดเวลาไม่ว่าจะ สุข เศร้า กัด หรือกดดันเป็นต้น ขึ้นอยู่กับว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ในทุกๆ ขณะของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ นั้น มนุษย์ย่อมมีอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากสภาวะแวดล้อมรอบตัวเราที่เข้ามากระทบต่อความรู้สึก อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเครียด ก็เป็นสภาวะหนึ่งที่เป็นผลจากความกดดันในสภาวะทางจิต ที่เกิดจากความรู้สึก อึดอัด ขัดข้อง ไม่สบายใจ เป็นภาวะที่ทำให้เกิดความวุ่นวายในใจ ทำให้เสียความสมดุลในตัวเองอันเป็นแรงผลักดันและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลงไป มนุษย์เรามีปัญหาที่ทำให้จิตใจขัดข้อง ขุ่นมัวแตกต่างกัน และทุกครั้งที่ต้องเผชิญหน้าเพื่อเอาชนะหรือฝ่าฟันภาวะอุปสรรคนั้นให้ผ่านไปให้ได้ มนุษย์เราจะรู้สึกต่อต้าน กดดันหรือระอึกระอ่วนใจ ต่อการกระทบที่มาจากความไม่สัมพันธ์กันระหว่างการรับรู้ปัญหาและวิธีลงมือแก้ไขอุปสรรคเหล่านั้นในการดำรงชีวิต มนุษย์ต้องเผชิญกับปัญหาที่ก่อให้เกิดความเครียด หรือความกดดันมากมาย ในลักษณะทั้งปัญหาในด้านการทำงาน ซึ่งมีสาเหตุที่สัมพันธ์กันได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ทำงานไม่อำนวยความสะดวกสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน รวมทั้งมีหน้าที่ภารกิจต้องทำมากเกินไป ซึ่งตัวผู้สร้างสรรค์เองก็ประสบพบเจอกับปัญหาและสภาวะความกดดันนี้เช่นกัน จากปัญหาที่เกิดขึ้นนี้ ย่อมเป็นเหตุปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาวะอารมณ์ ความรู้สึกกดดัน ต่อชีวิตจิตใจ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นจึงนำมาเป็นพลังความบันดาลใจ ให้ผู้สร้างสรรค์แปรเป็นแนวความคิด เพื่อนำมาซึ่งการถ่ายทอดผลงานออกมาเป็นรูปธรรมของจิตใจ ด้วยกลวิธีทางจิตกรรม โดยใช้รูปลักษณะของใบหน้ามนุษย์ ในลักษณะเหมือนจริงเป็นสัญลักษณ์ เป็นเครื่องสื่อแสดงถึง สภาวะอารมณ์ ความรู้สึก บีบคั้น กดดันและใช้เส้นเป็นทัศนธาตุสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องแสดงถึงความเคลื่อนไหว

ความไม่มั่นคงและแน่นอน ของสภาวะอารมณ์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังเป็นการฝึกสมาธิและบำบัดจิตใจ เพื่อให้ผ่อนคลายจากสภาวะอารมณ์ความรู้สึกเครียด กัดดัน ให้แก่ตัวผู้สร้างสรรค์เอง

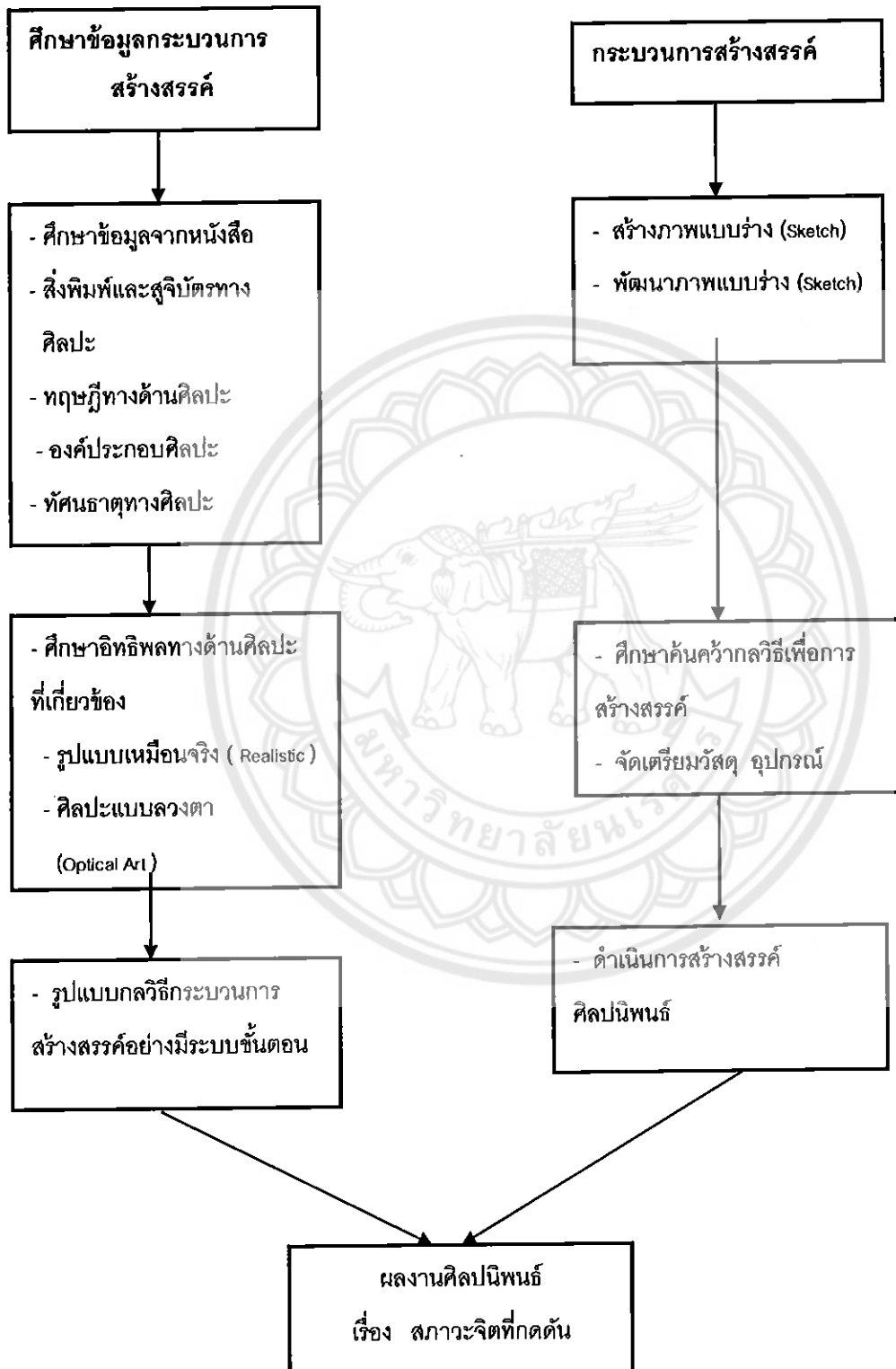
วัตถุประสงค์หรือจุดมุ่งหมาย

1. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผล การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปเอกสารภาคศิลปนิพนธ์
2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง " สภาวะจิตที่กัดดัน " เป็นการแสดงออกถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกกัดดัน ภายในจิตใจของผู้สร้างสรรค์เอง เพื่อสะท้อนถึงปัญหาต่างๆ ที่เข้ามา มีผลกระทบต่อจิตใจ ออกมาเป็นผลงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรกรรมเหมือนจริง ในเชิงภาพสัญลักษณ์แบบเฉพาะตัว สรุปรวบรวม การวิเคราะห์ ผลการสร้างสรรค์ ทั้งในส่วนรูปแบบและเนื้อหา
3. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะ ตอบสนองความคิดและความรู้สึกแสดงออกถึงคุณค่าทางความงามรูปแบบผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. ดำเนินการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ ผลงานศิลปะ หนังสือ สื่อบัตรเพื่อสนับสนุนแนวคิดใน การสร้างสรรค์
2. ดำเนินการวางแผนกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์อย่างมีระบบขั้นตอน
3. ดำเนินการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์
4. ดำเนินการ ศึกษาวิเคราะห์ผลงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์
5. สรุปรายงานผลการดำเนินงานวิจัยแบบสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

แผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัยแบบสร้างสรรค์

ขอบเขตของการวิจัยแบบสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรกรรม ศิลปินหนึ่งเรื่อง สภาวะจิตที่ก่อดัน ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดขอบเขตไว้ ดังนี้

1. เป็นผลงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรกรรม โดยสร้างสรรค์บนระนาบ 2 มิติ แต่สร้างสรรค์ทำให้เกิดภาพลวงตาในลักษณะ 3 มิติ โดยรูปแบบผลงานมีลักษณะแบบเหมือนจริง (Realistic)
2. เป็นผลงานทัศนศิลป์ ประเภทจิตรกรรม ที่มีแนวคิด เนื้อหา สะท้อนออกมาจากอารมณ์ความรู้สึกภายใน (Subjective) เพื่อแสดงถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกที่ก่อดันจากภายใน
3. เป็นผลงานจิตรกรรมที่ต้องการสื่อถึงคุณค่าภาษาแห่งความงามหรือรูปทรง (Formalism) กับภาษาแห่งความคิด หรือความหมาย (Instrumentalism) เป็นสำคัญ

คำสำคัญหรือคำจำกัดความที่ใช้ในการสร้างสรรค์

สภาวะ (State) หมายถึง ภาวะ,สถานการณ์,สภาพ,สภาพการณ์

จิต (Mind) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด เซอว์นปัญญา ความสำนึก ความมีสติ

เอกสารข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

1. ข้อมูลจากตำราหนังสือเอกสารทางวิชาการอันเป็นข้อมูลเบื้องต้นและที่มาของกลวิธีในการสร้างสรรค์ดังต่อไปนี้
หนังสือองค์ประกอบของศิลปะ ผู้แต่ง ชลูด นิ่มเสมอ
เอกสารประกอบการเรียนการสอน 707122 พื้นฐานองค์ประกอบศิลป์
ผู้แต่ง สุรชาติ เกษประสิทธิ์
หนังสือศิลปะสมัยใหม่ ผู้แต่ง วิรุณ ตั้งเจริญ
หนังสือศิลปะเพื่อชีวิต ผู้แต่ง จิตร ภูมิศักดิ์
<http://www.novabizz.com/NovaAce/Stress.htm>
2. ข้อมูลภาพถ่ายจากวัตถุจริง

วิธีดำเนินการวิจัยแบบสร้างสรรค์

1. กำหนดหัวข้อเรื่องการวิจัยแบบสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ที่ผู้สร้างสรรค์เองมีความสนใจ ในการนำมาเป็นแนวเรื่องและเนื้อหาในการทำศิลปนิพนธ์
2. ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า จัดเก็บรวบรวมข้อมูลเอกสาร ภาพศิลปะ ที่เป็นความบันดาลใจหรือเกี่ยวข้องต่างๆ ต่อกระบวนการวิจัยแบบสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ที่เป็นข้อมูลจริงหรือจากสื่ออินเทอร์เน็ต ภาพถ่าย รวมทั้งผลงานศิลปะต่างๆ
3. ดำเนินการศึกษา ปฏิบัติการเขียนภาพแบบร่าง (Sketch) เป็นการศึกษาและค้นคว้าหารูปร่าง รูปทรง เพื่อการพัฒนาองค์ประกอบของศิลปะที่มีเอกภาพและความเหมาะสม
4. นำภาพแบบร่าง (sketch) และกลวิธีที่เกิดจากการศึกษาทดลองไปนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อรับคำวิพากษ์วิจารณ์ และแนะนำต่างๆ ไปสู่การพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
5. จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ สำหรับใช้ในการปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์
6. ดำเนินการวางแผนปฏิบัติการขยายผลงาน โดยนำภาพแบบร่างมาขยายลงบนเฟรมผ้าใบ และระบายสี ตามที่ได้กำหนดไว้ในภาพแบบร่าง
7. นำเสนอผลงานต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและประเมินผล วิพากษ์วิจารณ์ ให้ข้อคิด และคำแนะนำต่างๆ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุง แก้ไข ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น
8. ดำเนินการบันทึกข้อมูล รายงานผลในขั้นตอน กระบวนการกลวิธี การปฏิบัติงาน ตลอดจนการพัฒนาปรับปรุงและแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการสร้างสรรค์ผลงาน เพื่อใช้เป็นประโยชน์สำหรับการพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานให้ก้าวหน้าอย่างมีลำดับขั้นตอนต่อไป

บทที่ 2

เอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

อารมณ์เป็นสิ่งที่อยู่คู่กับชีวิตมนุษย์ เราต้องเผชิญกับภาวะอารมณ์ความรู้สึกอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็น สุข เศร้า กลัว หรือกดดัน ฯลฯ ขึ้นอยู่กับว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ในทุกๆ ขณะของชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่เสมอ นั่น มนุษย์ย่อมมีอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเป็นผลกระทบมาจากสภาวะแวดล้อมรอบตัว ที่เข้ามากระทบต่อความรู้สึกอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ความเครียดเป็นหนึ่งในสภาวะที่เกิดจากความกดดันภายใต้จิตใจที่มาจาก ความอึดอัด คับข้องใจ เป็นสภาวะที่เกิดความวุ่นวายภายในจิตใจ ในบางสถานการณ์ ผู้สร้างสรรค์เอง ก็ประสบกับสภาวะความกดดันนี้ จากลักษณะปัญหาด้านการทำงาน อันมีสาเหตุได้แก่ สภาพแวดล้อมที่ทำงานไม่อำนวย ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีหน้าที่ภารกิจต้องทำมากเกินไป ซึ่งเป็นสภาวะอารมณ์ที่เกิดขึ้นอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ดังนั้นจากที่กล่าวมาข้างต้น จึงนำมาเป็นความบันดาลใจให้ผู้สร้างสรรค์ แปรเป็นเนื้อหาแนวความคิด เพื่อนำมาซึ่งการถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะ ออกมาเป็นรูปธรรมของจิตใจด้วยกลวิธีทางจิตรกรรมในผลงานศิลปนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กดดัน โดยใช้รูปลักษณะของใบหน้ามนุษย์ ในลักษณะงานแบบเหมือนจริงมาเป็นสัญลักษณ์ เป็นเครื่องสื่อแสดงถึง สภาวะอารมณ์ความรู้สึกบีบคั้น กดดัน โดยใช้เส้นน้ำหนักและสีเป็นทัศนธาตุสำคัญ เพื่อเป็นเครื่องแสดงถึงพลังความเคลื่อนไหวและความไม่มั่นคงและแน่นอน ของสภาวะอารมณ์ดังกล่าว ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปได้ตลอดเวลา โดยผู้สร้างสรรค์ดำเนินการวางแผนขั้นตอนค้นคว้าหาข้อมูลในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลด้านเนื้อหา

- 1.1 ความหมายของอารมณ์ความรู้สึกและจิตใจ
- 1.2 องค์ประกอบของอารมณ์ความรู้สึกและจิตใจ
- 1.3 การจำแนกอารมณ์ความรู้สึกประเภทต่างๆ

2. ข้อมูลด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์

2.1 อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

2.1.1 ด้านแนวความคิด อิทธิพลที่ได้รับจากทฤษฎีและปรัชญา

2.1.2 ด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์

2.2 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปินต่างประเทศ

2.3 อิทธิพลที่ได้รับจากผลงานศิลปินไทย

1. ข้อมูลด้านเนื้อหา

ด้วยประสบการณ์ของผู้สร้างสรรค์เอง ได้ประสบกับสภาวะอารมณ์ความกดดัน ในบางสถานการณ์ของการดำรงชีวิต และเลือกใช้ลักษณะของใบหน้ามนุษย์มาเป็นสัญลักษณ์ในผลงาน เพื่อสื่อถึงสภาวะอารมณ์จึงได้ศึกษาและทำความเข้าใจกับเรื่องของอารมณ์ไว้ 3 ส่วน ดังนี้

1.1 อารมณ์ ความรู้สึก

1.1.1 อารมณ์ หมายถึง ความรู้สึกที่เกิดจากการได้รับการกระทบจากสิ่งเร้า อารมณ์มีได้ทั้งทางบวกและทางลบ เป็นได้ทั้งความพึงพอใจและความรู้สึกไม่สมปรารถนา พฤติกรรมของมนุษย์เราเป็นจำนวนมากอยู่ภายใต้การควบคุมของอารมณ์ อารมณ์จึงมีความสำคัญและเป็นเรื่องที่เราจะต้องเรียนรู้และเข้าใจ

1.1.2 ความรู้สึก หมายถึง ภาวะการตื่น ซึ่งความรู้สึกเป็นคุณสมบัติของนิวโรนในสมองโดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณ Cerebral Cortex ความรู้สึกเป็นผลจากกิจกรรมของ Cortex ดังกล่าว เมื่อได้รับการกระตุ้นจาก Reticular Formation สิ่งไหนที่ไม่มีเซลล์ที่มีลักษณะดังกล่าวหรือไม่มีสมอง สิ่งนั้นจะไม่มีความรู้สึก ดังนั้นความรู้สึกจึงเป็นลักษณะหนึ่งของจิต

1.2 องค์ประกอบของอารมณ์ความรู้สึก

นักจิตวิทยาทั้งหลายมีความเห็นว่าองค์ประกอบของอารมณ์จะแบ่งออกเป็น 3 อย่าง ดังนี้

- 2.1 สภาวะการรู้คิด (cognitive states) เป็นความรู้สึกของผู้ที่กระทำหรือประสบการณ์ต่าง ๆ ของบุคคล อย่างเช่น เราเคยรู้สึกโกรธ รำเริง สะอิดสะเอียน เป็นต้น
- 2.2 ปฏิกริยาทางสรีระ (physiological reactions) เป็นการเกิดการเปลี่ยนแปลงภายในร่างกายของเรา เช่น หัวใจเต้นเร็วขึ้นเมื่อรู้สึกตื่นเต้นหรือตกใจ
- 2.3 การแสดงออกของพฤติกรรม (expressive behaviors) เป็นสัญญาณการแสดงออกของสภาวะภายใน เช่น เกิดความพอใจก็จะแสดงการยิ้ม หรือเมื่อ โกรธก็อาจกล่าววาจาต่อว่าออกมา หรือแสดงการกระต๊อบเท้า, ตบตี เป็นต้น

1.3 การจำแนกอารมณ์ความรู้สึกประเภทต่างๆ

อารมณ์ความรู้สึกมีอยู่มากมายหลายชนิดที่เราอาจเรียกมันว่าอะไรก็ตาม แต่ว่าอารมณ์ความรู้สึกเหล่านั้น ก็มีความเด่นชัดและเป็นอิสระ นักจิตวิทยาได้จำแนก อารมณ์ โดยคำนึง สิ่งเร้าที่มาเป็นตัวกระตุ้น และรูปแบบการตอบสนองของพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งเร้าเหล่านั้น และส่วนมากมีความเชื่อว่า บุคคลมีอารมณ์ความรู้สึกพื้นฐานอยู่ 3 ชนิด คือ ความโกรธ (anger) ความกลัว (fear) และความพึงพอใจ (pleasure) ส่วนอารมณ์ความรู้สึก อื่นๆ เป็นผลที่เกิดจากอารมณ์ความรู้สึกอย่างใดอารมณ์หนึ่ง หรือมากกว่าของ อารมณ์ความรู้สึกทั้งสามนี้

1.3.1 ความโกรธ (anger) เป็นอารมณ์ที่ไม่พึงพอใจอย่างแท้จริง มักเกิดขึ้นเนื่องจากถูกขัดขวางไม่ให้ทำกิจกรรมที่ตนต้องการ ในบุคคลแต่ละวัย ความโกรธจะแตกต่างกันไป ในวัยเด็ก เรื่องที่ทำให้โกรธมักจะเป็นกิจกรรมที่เด็กกำลังทำอยู่ หรือการอยากรู้ อยากเห็น และการแสดงออกซึ่งความโกรธ ก็จะแสดงออกในรูปของการก้าวร้าวทางกาย หน้าตาบูดบึ้ง หุบตีสั่งของ ต่อยตี ถ้าเป็นวัยรุ่นและผู้ใหญ่ความโกรธจะเป็น เรื่องทางสังคมมากขึ้น และการแสดงอารมณ์โกรธจะออกมาในรูปวาทะ พุดตติง นินทา พุดจาเสียดสี จะมีวัยรุ่นบางกลุ่มบางพวก ยังชอบใช้การก้าวร้าวทางกายอีกด้วย ทั้งนี้เนื่องจากได้เรียนรู้หรือได้รับการปลูกฝังในสังคมที่เขาเป็นอยู่ อย่างไรก็ตาม ความโกรธนับว่าเป็นอารมณ์ความรู้สึกที่สำคัญยิ่ง เพราะมีพลังที่เชื่อมโยงกับพฤติกรรมการจู่ใจเป็น

อย่างมาก ซึ่งเราจะพบได้เสมอ ในทุกสังคม เมื่อบุคคลมีความโกรธพฤติกรรมการจูงใจ ที่เกิดตามมาก็คือไม่อยากทำกิจกรรมต่าง ๆ

ภาพประกอบที่ 1 ข้อมูลด้านเนื้อหา

ที่มา <http://board.palungjit.org/2315828-post2.html> (11/05/2559)

3.2 ความกลัว (fear) เป็นอารมณ์ที่แสดงออกถึงความรู้สึกว่าเป็นอันตราย ซึ่งจะมีอยู่มากมายทั้งที่มองเห็นและมองไม่เห็น เด็กเล็ก ๆ จะกลัวเสียงดัง กลัวสิ่งแปลกประหลาด ถึงแม้จะเป็นเด็กโตก็ยังกลัว นอกจากนี้ยังกลัวความมืด กลัวคำขู่ กลัวถูกทอดทิ้งตามลำพัง ในเด็ก ตอนปลายเด็ก จะกลัวคำเยาะเย้ยจากเพื่อน กลัวตัวเองจะไม่เท่าเทียมกับเพื่อนเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นไปจนถึงวัยผู้ใหญ่ จะเกิดความกลัวในทางสังคมมากขึ้น กลัวความผิดหวัง กลัวในความมีบทบาททางเพศ กลัวจะไม่ได้รับการยอมรับ พอเป็นผู้ใหญ่สูงอายุก็จะกลัว ในเรื่องสังขารร่างกาย ตลอดจนความสำเร็จในการทำงาน

ภาพประกอบที่ 2 ข้อมูลด้านเนื้อหา

ที่มา <http://warissaralol.blogspot.com/> (11/05/2559)

3.3 ความพึงพอใจ (pleasure) เป็นอารมณ์ของความรู้สึกที่มีความสุขที่ร่าเริงอย่างมาก เป็นความสำเร็จหรือความสุขสดชื่นเกิดขึ้น เมื่อบุคคลได้รับผลการตอบสนองตามที่ต้องการ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการทางด้านร่างกายและด้านจิตใจ

ภาพประกอบที่ 3 ข้อมูลด้านเนื้อหา

ที่มา <http://shf.medicine.psu.ac.th/laughing-advantage-30102015/> (11/05/2559)

2. ข้อมูลด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์

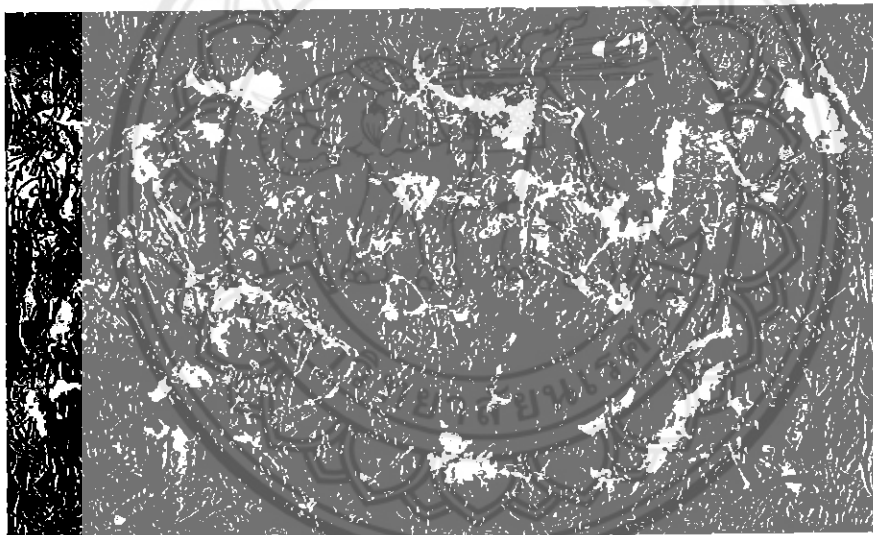
อิทธิพลหรือลัทธิศิลปะที่ให้แนวทางและความบันดาลใจ

ด้านแนวความคิด อิทธิพลที่ได้รับจากทฤษฎีและปรัชญา

2.1 ทฤษฎีนิยมการแสดงอารมณ์ (Emotionalism Theory)

ทฤษฎีการแสดงอารมณ์มาจากแนวคิดที่ว่า จุดมุ่งหมายของศิลปะนั้น มิใช่แต่เพียงการเลียนแบบและการใช้จินตนาการร่วมกันกับธรรมชาติ หรือเหตุการณ์เท่าที่ตามองเห็นได้เท่านั้น ศิลปินจะพยายามทำสิ่งที่ไม่อาจจะมองเห็นได้ตามปกติธรรมดา ให้ปรากฏเป็นสิ่งที่สามารถมองเห็นได้ด้วย สิ่งที่ไม่เคยรู้ด้วยประสาทสัมผัสตามปกติ คือความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ในส่วนลึกของจิตใจนั้น เป็นสภาวะเหนือเหตุผล และเป็นความรู้สึกเฉพาะตัว ซึ่งอารมณ์ทางศิลปะนั้น ต้องมีความตั้งใจในการปรุงแต่งเรื่องราวความรู้สึก ต้องมีจุดประสงค์หรือคุณค่าอยู่ในตัว เพื่อให้เกิดความสวยงามในการสร้างสรรค์งานศิลปะ ตามแนวทฤษฎีนี้ จะเน้นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกหรือ

อารมณ์เป็นสำคัญ อาจจะมีการถ่ายทอดในลักษณะกึ่งนามธรรมที่มีการถ่ายทอด แบบสำแดงพลัง
 อารมณ์เป็นการถ่ายทอดโดยยึดรูปแบบเหมือนจริง โดยสามารถนำมาใช้เป็นสื่อ ถ่ายทอด
 ความรู้สึกของตนเองไปยังผู้ดู โดยมีส่วนประกอบข้อมูลพื้นฐานและกฎเกณฑ์ทางศิลปะเป็นแนว
 ประกอบในการสร้างสรรค์ให้ปรากฏ เช่น สี มิติ พื้นที่ว่าง แสงเงา และอื่นๆ โดยมีรูปแบบสตรีใน
 อิริยาบถต่างๆ เน้นแวตาศาและสัญลักษณ์ดอกกุหลาบแห้งเพื่อลงหรือกระตุ้นความรู้สึกของผู้ดูให้
 เป็นรูปแบบต่างๆได้ ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของสี แสงเงา รูปแบบ และอื่นๆที่ปรากฏ อาจสอดคล้อง
 เข้ากับความรู้สึกนึกคิดในรูปแบบสิ่งต่างๆ ของผู้ดูขณะที่รับรู้ ซึ่งแท้จริงแล้ว รูปแบบการถ่ายทอดใน
 ลักษณะกึ่งนามธรรม จะกระตุ้นเร้าความรู้สึกลึก ตื้น ไกล ใกล้ เว้งว้าง สับสน หดหู่ ฯลฯ มากกว่า
 จะปรากฏให้เห็นเป็นรูปแบบที่แสดงเรื่องราวของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือเหตุการณ์ใดๆ

ภาพประกอบที่ 4 ตัวอย่างผลงานศิลปะในทฤษฎีการแสดงอารมณ์

ชื่อผลงาน Convergence ศิลปิน Jackson Pollock

ที่มา <http://watkadarin.com/E->

(new)1/02studio2classrm/unit5/chapt5.2art%20crtic/art%20crtcal.htm (11/05/2559)

2.2 ศิลปะคือประสบการณ์ (Art as Experience)

จอห์น ดิวอี้ นักปรัชญาชาวอเมริกัน มีความเห็นว่าศิลปะคือประสบการณ์ ประสบการณ์คือการมีชีวิตสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทำให้เรามีความคิดและอารมณ์ซึ่งเป็นประสบการณ์ เรามีประสบการณ์มากมายในชีวิตประจำวัน แต่เป็นประสบการณ์ธรรมดา ไม่เป็นแก่นสาร เราลืมมันง่าย แต่บางครั้งเรามีประสบการณ์ที่สำคัญน่าพอใจหรือสะเทือนใจเป็นพิเศษ เราจะจำประสบการณ์นั้นได้ฝังใจ แบบนี้เรียกว่าประสบการณ์แท้ ประสบการณ์แท้ที่มีระเบียบ มีเอกภาพ ทุกส่วนทุกตอนมีความหมายมีความสำคัญ มีอารมณ์เด่นชัด มีโครงสร้างตลอดทั่วประสบการณ์นั้น เช่น ความกดดัน ความอ่อนหวานนุ่มนวล และความกลัว เป็นต้น ประสบการณ์ของศิลปินมักน่าสนใจเป็นพิเศษ เขาสัมผัสชีวิตและเหตุการณ์ด้วยความนำที่ตื่นเต้นเห็นเป็นเรื่องสำคัญ จึงสามารถสื่อประสบการณ์นั้นกับผู้อื่นได้เขาได้รับมาจากสิ่งแวดล้อม แล้วถ่ายทอดเป็นประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้อื่นด้วยงานศิลปะ ศิลปะเป็นประสบการณ์พิเศษที่มีพื้นฐานจากชีวิตธรรมดาทั่วไป ศิลปินที่มีประสบการณ์แท้ในชีวิตมาก จะทำงานศิลปะได้ดี ผู้ดูที่มีประสบการณ์ในชีวิตมาก ก็รับสัมผัสศิลปะได้มากและลึกซึ้ง จุดมุ่งหมายของศิลปะในทัศนะของจอห์น ดิวอี้ ก็คือ การให้ประสบการณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ดู

ภาพประกอบที่ 5 ตัวอย่างผลงานศิลปะคือประสบการณ์

ชื่อผลงาน The Third-Class Carriage ศิลปิน Honoré Daumier

ที่มา https://en.wikipedia.org/wiki/The_Third-Class_Carriage (11/05/2559)

3. ข้อมูลด้านรูปแบบและกลวิธีการสร้างสรรค์

3.2 อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

3.2.1 ลัทธิสัจนิยม (Realism)

ศิลปินกลุ่มนี้มีความเห็นว่า การที่จะวาดสิ่งใดก็ตาม ต้องเคยเห็นสิ่งนั้นมาก่อน การสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ให้เกิดคุณค่าต้องเกิดจากการมองเห็นของศิลปินในแต่ละวัน มนุษย์ทำงานมีกิเลส ความอยาก มีดีมีเลวในสังคม ดังนั้น เหตุการณ์เหล่านี้ศิลปินต้องสัมผัสพบเห็น แล้วถ่ายทอดออกมาเป็นทัศนศิลป์ให้ละเอียดและเหมือนกับสิ่งที่ตนมองเห็น ดังนี้

งานจิตรกรรม จะแสดงออกที่เกี่ยวกับเรื่องความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน ไม่แสดงออกด้วยความเพ้อฝันหรือหนีความจริง เรื่องราวเกี่ยวกับความอดอยาก และความน่าเกลียด สาเหตุการสร้างงานทัศนศิลป์ลัทธิสัจนิยม ได้แก่

- 1) ตอบสนองด้านจิตใจของผู้ชมและผู้สร้างสรรค์
- 2) ความเชื่อว่าศิลปะต้องเกิดจากความเป็นจริงทางเรื่องราวในชีวิตประจำวันและเหมือนเรื่องราวจากธรรมชาติ
- 3) เชื่อว่าทัศนศิลป์ให้ประโยชน์ต่อสังคม ปลุกกระตุ้นให้ตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพ

สุนทรียภาพทางทัศนศิลป์ลัทธิสัจนิยม คือ

- 1) แสดงรูปทรงธรรมชาติ และเรขาคณิต เหมือนจริงตามที่ตามองเห็น
- 2) ศิลปินกลุ่มนี้ชอบวาดภาพเป็นจนๆ และคนชั้นต่ำ
- 3) ชอบวาดภาพล้อเลียนสังคม แสดงรูปทรงและโครงสร้างของสิรูปทรง และแสดงพื้นผิวเรียบให้สมจริง
- 4) เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน เช่น การทำสงคราม การประกอบอาชีพต่างๆ
- 5) รูปแบบรูปธรรม มีตัวตนให้มองเห็นว่ามีรูปทรงประเภทใด

(ที่มา: http://www.cpss.ac.th/learnonline/art_bun_52/Art/Less_6_0-13.html) (11/05/2559)

ภาพประกอบที่ 6 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปะ

ชื่อผลงาน The Stonebreakers ศิลปิน Gustave Courbet

ที่มา <http://www.ipesk.ac.th/ipesk/home/VISUAL%20ART/lesson443.html> (15/05/2559)

ภาพประกอบที่ 7 อิทธิพลที่ได้รับจากลัทธิศิลปะ

ชื่อผลงาน the desperate man ศิลปิน Gustave Courbet

ที่มา <https://eyesofodysseus.wordpress.com/tag/self-portrait/> (11/05/2559)

3.2.1 ศิลปะแบบลวงตา (Optical Art)

จิตรกรรมแบบ อ็อพติเคิล อาร์ต (Optical Art) เริ่มต้นตั้งแต่ค.ศ. 1960 เป็นศิลปะลวงตา เป็นวิธีการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ ระหว่างความเข้าใจและการมองเห็น จะเด่นมากในการสร้างภาพนามธรรมที่เน้นรูปทรงเรขาคณิต ที่มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่ามันเคลื่อนไหววูบวาบ โดยเฉพาะเมื่อเราจ้องมองมันนิ่งๆ สักพัก แล้วเหลือบสายตาให้เคลื่อนไปจากเดิมเล็กน้อย รูปทรงและเส้นที่ศิลปินวางไว้อย่างเหมาะสมจะทำปฏิกิริยากับการมองเห็นว่ามันเคลื่อนไหววูบวาบนิดๆ หรือในบางกรณีรูปทรงที่จิตรกรสร้างขึ้นจะดูสูงขึ้น เว้าต่ำลง หรือปูดออกอย่างสมจริง ทั้งๆ ที่มันเป็นภาพแบนๆ เท่านั้น

ลักษณะเด่นอีกสองประการก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูดีพิถีพิถันเป็นระเบียบ ราวกับถูกผลิตด้วยเครื่องจักร ไม่ใช่งานฝีมือมนุษย์ แสดงถึงความสมัยใหม่ ทำให้นึกไปถึงอะไรที่เป็นอุตสาหกรรม เป็นบุคลิกของเมืองใหญ่

จุดสำคัญที่สุดของภาพแบบนี้คือ เป็นภาพที่มีผลต่อการมองเห็น ทำให้เกิดการลวงตา ชื่อ อ็อพอาร์ต (เป็นที่นิยมในยุโรปและสหรัฐฯ) เป็นชื่อที่ย่อมาจากคำว่า อ็อพติเคิล อาร์ต (optical art) บางทีก็มีการเรียกว่า เรตินัล อาร์ต (retinal art) หรือ เพอร์เซ็ปชวล แอ็บสแตรคชัน (perceptual abstraction) หรือศิลปะที่เกี่ยวกับสายตาและการมองเห็นเอง

3.3 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินต่างประเทศ

ก. จิตรกร วาซาเรลลี (Victor Vasarely)

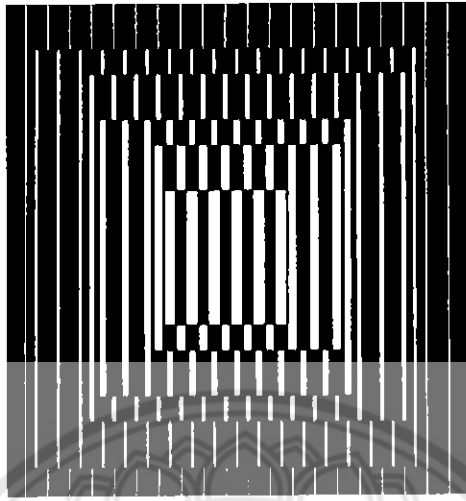

ภาพประกอบที่ 8 ภาพศิลปิน จิตรกร วาซาเรลลี (Victor Vasarely)

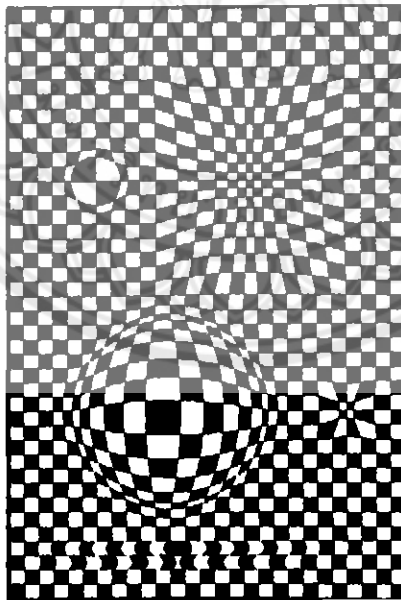
ที่มา <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/>

เกิดเมื่อวันที่ 9 มิถุนายน ค.ศ.1908 ในกรุงบูดา เปสต์ ประเทศฮังการี ศึกษาศิลปะที่สถาบันศิลปะใน ประเทศฮังการี จากนั้นก็ย้ายเข้ามาสู่ประเทศฝรั่งเศส ผลงานแรกเริ่มของเขา จะเป็นเส้นเรขาคณิต ในรูปแบบ นามธรรมเรขาคณิต ต่อมา มีการเปลี่ยนแปลงและ เคลื่อนไหวด้วยลายเส้นและสีที่มีผลต่อสายตาผู้ดูงานของเขาแต่ละชิ้นจะสร้างออกมาเป็นชุดๆ มีการจัดองค์ประกอบของภาพ ที่แตกต่างกันเล็กน้อยในแต่ละภาพ จิตรกร วาซาเรลลี ได้รับการยอมรับและถือว่าเป็น บิดาแห่งงานศิลปะแบบ ออปติเคิล อาร์ต (Optical art)

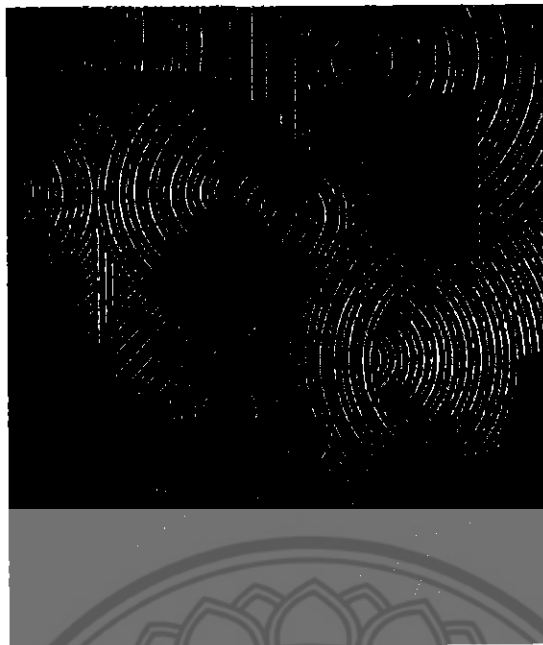
ผลงานของ วิคตอร์ วาซาเรลลี (Victor Vasarely)

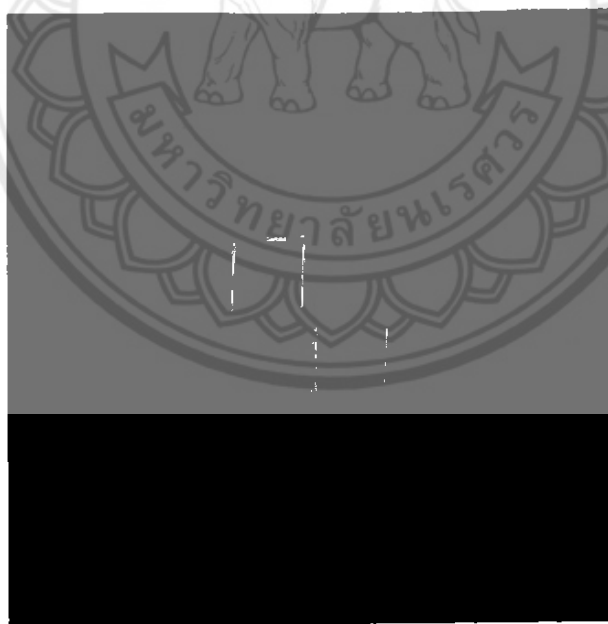
ภาพประกอบที่ 9 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
 Bora III – Victor Vasarely 1964 Oil on canvas 149x141cm
 ที่มา <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 10 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
 Vega – Victor Vasarely 1957 Acrylic on canvas 195x130cm
 ที่มา <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 11 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
Tekers-MC – Victor Vasarely 1981 Acrylic on canvas 235x201cm
ที่มา <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 12 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
Vega-Nor – Victor Vasarely 1969 Acrylic on Canvas 200x200cm
ที่มา <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/> (5/02/2016)

ข. บริดเจ็ต ไรเลย์ (Bridget Riley)

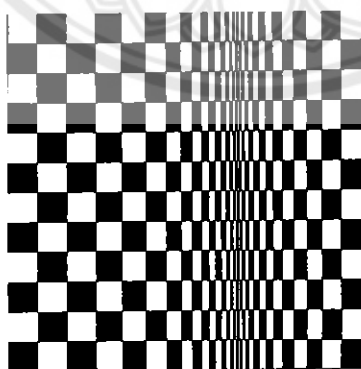

ภาพประกอบที่ 13 ภาพศิลปิน บริดเจ็ต ไรเลย์ (Bridget Riley)

ที่มา <http://www.op-art.co.uk/bridget-riley/> (5/02/2016)

Bridget Riley เกิดวันที่ 24 เมษายน ค.ศ. 1931 ในนอร์วูล กรุง ลอนดอน เธอศึกษาที่โรงเรียน Cheltenham Ladies College ในปี (1946-1949) และต่อ ด้วย Goldsmiths วิทยาลัย ลอนดอน (1949-1952) และต่อมาที่วิทยาลัยศิลปะ (1952-1955) หลังจาก ออกจากวิทยาลัยในปี ค.ศ. 1955 บริดเจ็ตก็ได้ ร่างกายทรวดโถมลงในปี 1956 บริดเจ็ตได้เห็นการ นิทรรศการในลอนดอน เลยมีกำลังใจขึ้นมาอีกครั้ง เขาเริ่มต้นในการวาดในรูปแบบอื่น ๆ และ ตัดสินใจว่าชีวิตของเธออยู่ในโลกศิลปะตลอดไป

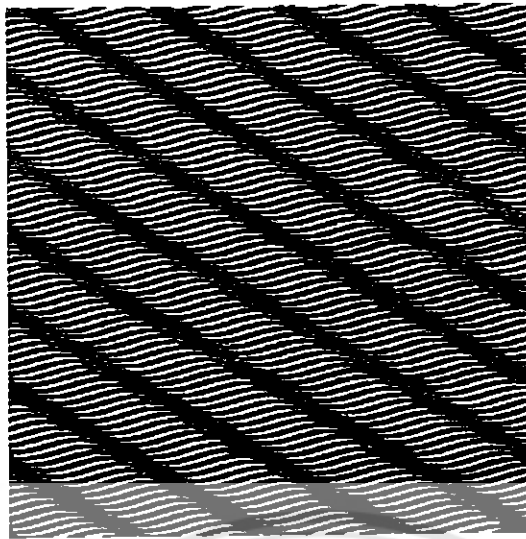
ผลงานของ Bridget Riley

ภาพประกอบที่ 14 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)

Movement in squares – Bridget Riley 1961 – Tempera on board 122×122

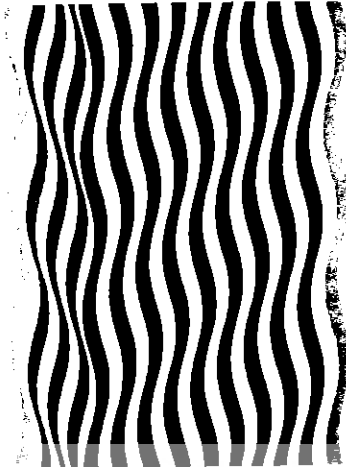
ที่มา <http://www.op-art.co.uk/bridget-riley/> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 15 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
 Cataract 3 – Bridget Riley 1967 PVA on canvas 223.5×222
 ที่มา <http://www.op-art.co.uk/bridget-riley> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 16 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
 Pause – Bridget Riley 1964 – Emulsion on board 115.5 ×116
 ที่มา <http://www.op-art.co.uk/bridget-riley> (5/02/2016)

ภาพประกอบที่ 17 ภาพผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)

Bridget Riley: Arrest 1, 1965

ที่มา <http://www.op-art.co.uk/bridget-riley> (5/02/2016)

3.4 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย

ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารถ

ภาพประกอบที่ 18 ภาพศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารถ

ที่มา <https://i.ytimg.com/vi/y1WJ7Ma-5wA/maxresdefault.jpg> (5/02/2016)

ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารถ ศิลปินแห่งชาติสาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) เป็นทั้งศิลปินและอาจารย์ ได้พัฒนาผลงานจนมีลักษณะ เฉพาะตน และถือเป็นผู้บุกเบิกงานแบบเหนือจริงผู้หนึ่งของประเทศไทย ประสบความสำเร็จจากการแสดงงานศิลปกรรมแห่งชาติ ได้รับการยกย่องให้เป็นศิลปินชั้นเยี่ยม และศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) ทางด้านการศึกษา ท่านเป็นหนึ่งในคณาจารย์ในยุคบุกเบิกของภาควิชาจิตรศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และเกษียณอายุราชการในตำแหน่งศาสตราจารย์ ท่านดำเนินชีวิตทั้งสองด้านอย่างดีงามและสม่ำเสมอ มีวินัยในการเป็นศิลปินและการเป็นครูผู้สอน เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ศิลปินและนักเรียน นักศึกษาศิลปะได้อย่างดีเยี่ยม

ผลงานทั้งหลายตีความในเรื่องจิต ศิลปินได้สร้างงานจากความพึงพอใจ ความมีอิสระจากการควบคุมด้วยเหตุผล ในการทำงานก็เป็นไปตามความจริงที่ว่าปล่อยให้จิตได้สำนึกของตัวเองได้ แสดงความจริงที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในจิตใจแสดงออกมาอย่างเต็มที่ งานแต่ละชิ้นจะมีจังหวะสูง-ต่ำ งดงามท่วงทำนองในตัวเอง มีสี รูปทรงชีวิตที่ซับซ้อน มีเนื้อหาที่ชัดเจน รูปทรงต่างๆได้ปรากฏอยู่ในจินตนาการคนดูอย่างต่อเนื่อง งานของศาสตราจารย์ได้สะท้อนประสบการณ์ชีวิตส่วนตัว ทั้งในภาวะรู้สึกตัวและไม่รู้สึกตัว (สำนึกและไร้สำนึก) ที่เกิดจากตัวศิลปินเองที่ได้สะสมไว้ภายใต้จิตสำนึกแห่งอดีตเกี่ยวพันถึงปัจจุบันจนกลายเป็นงานศิลปะ

ภาพประกอบที่ 19 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย

ชื่อภาพ State of Subconsciousness 1 ศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารอด

ที่มา <http://www.rama9art.org/artisan/artdb/artists/> (18/02/2016)

ภาพประกอบที่ 20 อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินไทย

ชื่อภาพ Life - Truth ศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนนารอด

ที่มา <http://www.rama9art.org/artisan/artdb/artists/> (18/02/2016)

อิทธิพลที่ได้รับจากศิลปินทั้งศิลปินไทยและศิลปินต่างประเทศ โดยศึกษาวิเคราะห์ คุณค่า ความหมาย และสาระสำคัญของศิลปิน ที่ได้ส่งผลต่อแนวความคิด ความบันเทิง และเนื้อเรื่อง ของศิลปินพจน์ชุดนี้ โดยแบ่งประเด็นหลักๆ เป็นข้อสรุป ดังนี้

1. ผลงานของศิลปิน วิกเตอร์ วาซาเรลลี (Victor Vasarely) เป็นศิลปินที่ได้รับการยกย่อง ให้เป็นบิดาของศิลปะแบบคณิตมภาพลวงตา (Optical art) ผู้สร้างสรรค์จึงได้รับอิทธิพลในด้านของ รูปแบบแนวงานที่มีความพิถีพิถันเป็นระเบียบมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินพจน์

2. ผลงานของศิลปิน บริดเจ็ต ไรเลย์ (Bridget Riley) เป็นศิลปินที่ทำงานในรูปแบบศิลปะ ภาพลวงตา (Optical art) ผู้สร้างสรรค์จึงได้รับอิทธิพลในด้านของรูปแบบแนวงานที่มีความ น่าสนใจที่มีความพิถีพิถันเป็นระเบียบมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินพจน์

3. ผลงานของศิลปิน ศาสตราจารย์เกียรติศักดิ์ ชานนารอด เป็นศิลปินไทยที่มีแนวคิด เนื้อ เรื่องของผลงานใกล้เคียงกับผลงานของผู้สร้างสรรค์ คือผลงานตีความในเรื่องของจิต ที่เกิดจากตัว ศิลปินเองที่สะสมไว้ภายใต้จิตสำนึก ผู้สร้างสรรค์จึงได้รับอิทธิพลในด้านของแนวความคิดและเนื้อ เรื่องมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปินพจน์

บทที่ 3

ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

จากความบังคลาใจและความคิดสร้างสรรค์ที่ได้กล่าวไว้ในบทนำและบทที่ 2 ผู้สร้างสรรค์จึงได้ค้นหาแนวทางกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรม ในรูปแบบที่นำเสนอเป็น จิตรกรรม 3 มิติ แบบลวงตา โดยผู้สร้างสรรค์ได้แบ่งขั้นตอนกระบวนการของการสร้างสรรค์ไว้ดังนี้

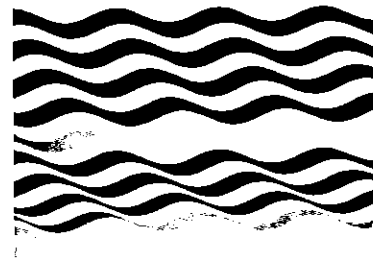
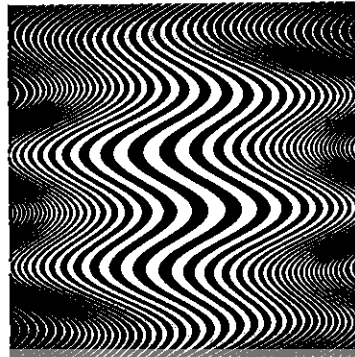
1. ขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าหาข้อมูล
2. ขั้นตอนการรวบรวมความคิด ประมวลความคิด และการจัดหาภาพแบบร่าง (Sketch)
3. ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน
4. ขั้นตอนในการวิเคราะห์ และสรุปกระบวนการสร้างสรรค์

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์

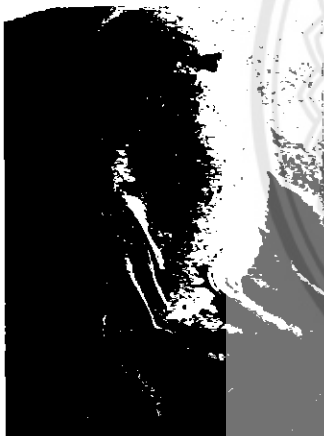
1. ขั้นตอนการศึกษาและค้นคว้าหาข้อมูล

ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาหาข้อมูลต่างๆ ทั้งที่เป็นเอกสาร ภาพผลงานศิลปะ อันเป็นปัจจัยหนึ่งต่อการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ จากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่จริงในชีวิตประจำวัน และข้อมูลจากหนังสือ ตำราต่างๆ โดยแหล่งข้อมูลที่ผู้สร้างสรรค์ศึกษาประกอบด้วยข้อมูลส่วนที่เป็นนามธรรม

ข้อมูลส่วนที่เป็นนามธรรม ได้แก่ข้อมูลที่ได้รับจากประสบการณ์ตรง เป็นผลงานศึกษา อารมณ์ความรู้สึกนึกคิดภายในจิตใจของผู้สร้างสรรค์เองที่มีต่อการกระตุ้นจากสภาวะความกดดันต่างๆ

ภาพประกอบที่ 21 ผลงานศิลปะแบบลวงตา (Optical art)
ที่มา <http://www.widewalls.ch/op-art-artists/> (16/05/2559)

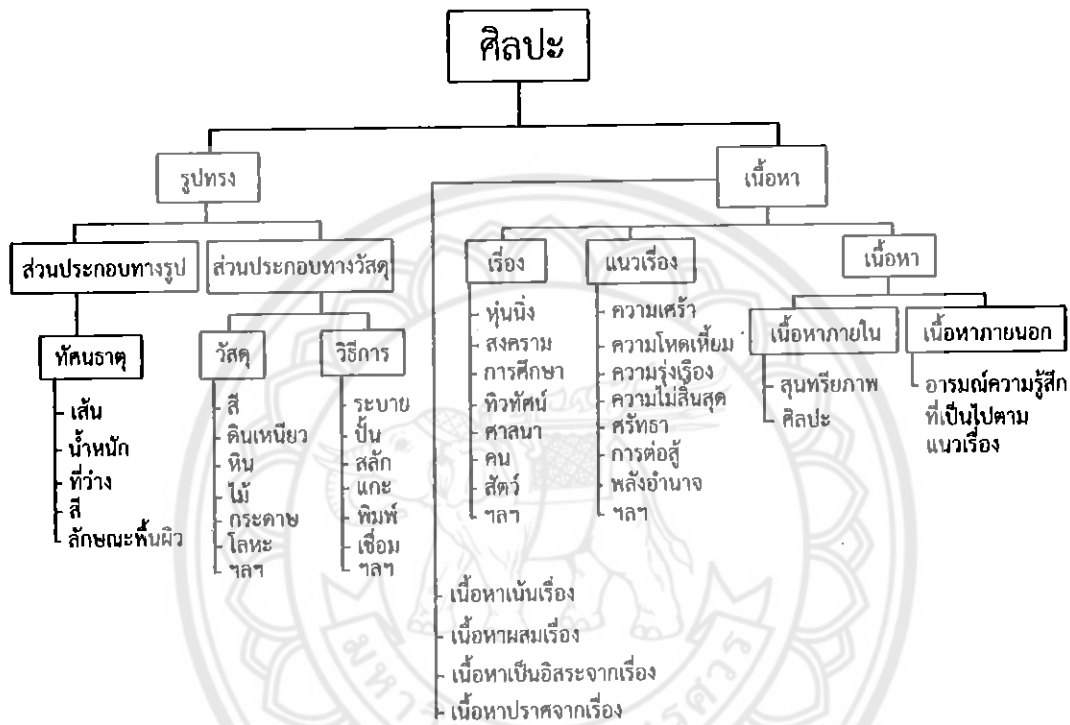

ภาพประกอบที่ 22 แหล่งข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์

จากภาพประกอบที่ 22 เป็นแหล่งข้อมูลภาพถ่ายจริง ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์ โดยถ่ายจากการที่ใช้ใบหน้าของมนุษย์พอกด้วยครีมมาร์กหน้า และใช้ผ้าที่มีลักษณะเป็นผ้ายืดมาปิดคลุมลงบนใบหน้าให้เห็นเป็นรูปลักษณะใบหน้า ตา จมูก และปาก ดังภาพ เพื่อต้องการที่จะแสดงสื่อสารถึงสภาวะอารมณ์ความรู้สึกที่กดดัน

2. ขั้นตอนการรวบรวมความคิด ประมวลความคิด และการจัดทำภาพแบบร่าง

2.1 หลักการและแผนผังแสดงองค์ประกอบของศิลปะ

ภาพประกอบที่ 23 แผนผังแสดงองค์ประกอบศิลปะ

ที่มา องค์ประกอบศิลปะ, ชลูด นิมเสมอ(2530:26)

ผู้สร้างสรรค์ได้นำข้อมูลจากการศึกษามาประมวลผลและกำหนดรูปแบบของผลงาน รูปแบบในการสร้างสรรค์เป็นการรวมเอาทัศนธาตุซึ่งเป็นองค์ประกอบของศิลปะมาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสาระของผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการนำเสนออันประกอบไปด้วย เนื้อหา และรูปทรง

เนื้อหา (concept) คือเรื่องราว จะมีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งเนื้อหาที่ถ่ายทอดออกมานั้น สามารถตีความออกไปได้หลากหลายขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อผู้รับสาร เช่น ความแตกต่างระหว่างของเพศ วัย ประสบการณ์ ความรู้ ทัศนคติ เป็นต้น เนื้อหาจะแบ่งออกเป็น

2 ประเภท คือ เนื้อหาภายใน กับ เนื้อหาภายนอก เนื้อหาภายในเป็นเนื้อหาที่ประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุ เป็นเนื้อหาของรูปทรงโดยตรงซึ่งเป็นรูปแบบของการแสดงออกเพราะของผู้สร้างสรรค์ ส่วนเนื้อหาภายนอกจะมีเฉพาะในศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่องเช่น เป็นคน สัตว์ วัตถุ สิ่งของ

รูปทรง (Form) คือสิ่งที่มองเห็นได้ในทัศนศิลป์ที่สร้างขึ้นด้วยการประสานกันของทัศนธาตุอย่างมีเอกภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็นส่วนประกอบทางรูป ได้แก่ ทัศนธาตุ และส่วนประกอบทางวัสดุ ก็คือวัสดุและวิธีการที่ใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน ในส่วนประกอบทางรูปทรงในผลงานของผู้สร้างสรรค์ คือ ทัศนธาตุ ได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว และที่ว่าง โครงสร้างของรูปหน้ามนุษย์

ทัศนธาตุ (Visual Element) คือ สื่อทางสุนทรียภาพที่ผู้สร้างสรรค์นำมาประกอบกันเป็นรูปทรง เพื่อสื่อความหมายตามแนวเรื่อง อันได้แก่ จุด เส้น น้ำหนักอ่อนแก่ของแสงเงา ที่ว่าง สี ลักษณะพื้นผิว ทัศนธาตุที่ผู้สร้างสรรค์ใช้ในงานมี ดังนี้

1. เส้น คือ จุดที่ต่อเนื่องนี้เป็นความยาว ทำหน้าที่เป็นขอบเขตของที่ว่าง ขอบเขตของรูปทรง ขอบเขตของน้ำหนัก ในผลงานของผู้สร้างเป็นการเขียนเส้นในลักษณะของงานแบบ Optical Art คือ วิธีการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่าจะเกิดการเคลื่อนไหว ลักษณะอีกประการหนึ่งก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักแสดงความสมบูรณ์ และเป็นระเบียบเรียบร้อยของรูปแบบและกลวิธี

2. น้ำหนัก คือ ความอ่อนแก่ของบริเวณที่ถูกแสงสว่าง และบริเวณที่เป็นเงาของวัตถุหรือการระบายสีให้มีผลเป็นความอ่อนแก่ของสีหนึ่ง หรือหลายสี หรือบริเวณที่มีสีขาว สีเทา และสีดำ ในความเข้มระดับต่าง ในงานชิ้นหนึ่ง น้ำหนักที่ใช้ตามลักษณะของแสงเงาในธรรมชาติจะทำให้เกิดปริมาตรของรูปทรง นอกจากจะให้ปริมาตรและความแน่นแก่รูปทรงแล้ว น้ำหนักยังให้ความรู้สึกและอารมณ์ด้วยการประสานความอ่อนแก่ในตัวของมันเองอีกด้วย

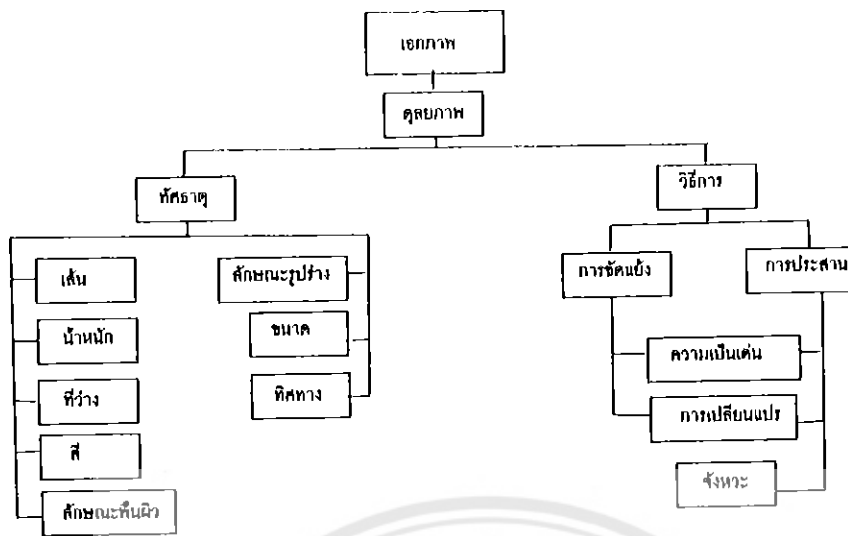
3. สี คือ แสงที่มากกระทบวัตถุแล้วสะท้อนเข้าตาเรา ทำให้เห็นเป็นสีต่างๆ การที่เรามองเห็นวัตถุเป็นสีใดๆ ได้ เพราะวัตถุนั้นดูดแสงสีอื่น สะท้อนแต่สีของมันเอง เช่น วัตถุสีแดงเมื่อมีแสงส่อง

กระทบ ก็จะดูทุกสีและสะท้อนแต่สีแดง ทำให้เรามองเห็นเป็นสีแดง ซึ่งลักษณะกระทบต่อสายตา ให้เห็นเป็นสีนั้นมีผลถึงจิตวิทยา คือมีอำนาจให้เกิดความเข้มของแสงที่กระตุ้นอารมณ์ และความรู้สึกได้ การที่ได้เห็นสีจากสายตา สายตาจะส่งความรู้สึกไปยังสมองทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ ต่างอิทธิพลของสี เช่น สดชื่น เจริญ ร้อน เยือกเย็น หรือตื่นเต้น หน้าที่ของสีในผลงานของผู้สร้างสรรค์ คือ สร้างอารมณ์ให้กับภาพต่อผู้ดูให้รู้สึกอึดอัด บีบคั้น กดดัน และทำให้เกิดน้ำหนักมิติของภาพ

4. พื้นผิว คือ พื้นผิวของสิ่งต่างๆ เมื่อสัมผัสจับต้องหรือมองเห็นแล้วรู้สึกได้ว่า ละเอียด มันวาวระ เป็นต้น ในงานของผู้สร้างสรรค์ใช้กลวิธีการเขียนระบายสีเนียนเรียบให้เกิดมิติลวงตาขึ้นมา เพื่อแสดงถึงผิวผืนผ้า มีความนุ่มนวลและอ่อนพริ้ว

5. ที่ว่าง ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นที่ว่างแบบ 2 มิติ คือที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบและที่ว่างระหว่างรูปทรงไม่ได้แสดงถึงความลึก แต่ให้พลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง ที่เกิดจากเส้น การวางเส้นลงบนที่ว่างของแผ่นภาพจะให้ผลที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นอย่างมาก เพราะเส้นมีลักษณะต่างจากจุด จุดไม่มีมิติไม่มีทิศทาง ไม่มีลักษณะอื่น จุดที่วางลงบนพื้นที่ว่างจึงหยุดนิ่ง แต่มีแรงกดดันของที่ว่าง แรงผลักดันจากภายในของจุด และแรงดึงดูดของโลกที่ตรึงกันอยู่เท่านั้น แต่เส้นมีความยาวที่จะทำให้เกิดพลังความเคลื่อนไหวแก่ตัวเองและแก่ที่ว่างในทิศทางและลักษณะต่างๆ ด้วย เพราะเส้นมีหลายลักษณะ เช่น ตรง โค้ง คด ฯลฯ

2.2 หลักการและแผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการสร้างเอกภาพของรูปทรง

ภาพประกอบที่ 24 แผนผังแสดงทัศนธาตุและวิธีการแสดงเอกภาพของรูปทรง

ที่มา องค์ประกอบศิลปะ, ชลูด นิมเมสมอ (2530:208)

การจัดองค์ประกอบทางศิลปะ เป็นหลักสำคัญสำหรับผู้สร้างสรรค์และผู้ศึกษางานศิลปะ เนื่องจากศิลปะใดๆ ก็ตามล้วนมีคุณค่าอยู่ 2 ประการคือ คุณค่าทางด้านรูปทรงและคุณค่าทางด้านเรื่องราว คุณค่าทางด้านรูปทรงนั้นคือการกระกระทบกันของทัศนธาตุต่างๆ ให้เกิดความงาม อีกคุณค่าหนึ่ง คือคุณค่าทางด้านเนื้อหา เป็นเรื่องราวหรือสาระของผลงานที่ผู้สร้างสรรค์ต้องการแสดงออก ให้ผู้ชมได้สัมผัสรับรู้ โดยอาศัยรูปลักษณะที่เกิดจากการจัดองค์ประกอบศิลป์นั่นเอง

ดังนั้นการจัดองค์ประกอบจึงมีความสำคัญในการสร้างสรรคงานศิลปะเป็นอย่างยิ่งเพราะ จะทำให้ผลงานมีคุณค่าทางความงามอย่างสมบูรณ์ ผู้สร้างสรรค์จึงให้หลักการจัดองค์ประกอบ โดยคำนึงถึงหลักสำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. สัดส่วนของภาพ (Proportion) หมายถึง ความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสมระหว่างขนาดของ องค์ประกอบที่แตกต่างกัน ทั้งขนาดที่อยู่ในรูปทรงเดียวกันหรือระหว่างรูปทรง และรวมถึงความสัมพันธ์กลมกลืนระหว่างองค์ประกอบทั้งหลายด้วย ซึ่งเป็นความพอเหมาะพอดี ไม่มากไม่น้อย ขององค์ประกอบทั้งหลายที่นำมาจัดรวมกัน

2. ความสมดุลของภาพ (Balance) หมายถึง น้ำหนักที่เท่ากันขององค์ประกอบ ไม่เอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง ในทางศิลปะยังรวมถึงความประสานกลมกลืน ความพอเหมาะพอดีของ ส่วนต่าง ๆ ในรูปทรงหนึ่ง หรืองานศิลปะชิ้นหนึ่ง การจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ลงในงาน

ศิลปกรรมนั้นจะต้องคำนึงถึงจุดศูนย์ถ่วง ในธรรมชาตินั้น ทุกสิ่งที่ทรงตัวอยู่ได้โดยไม่ล้มเพราะมีน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากันทุกด้าน ฉะนั้น ในงานศิลปะถ้ามองดูแล้วรู้สึกว้างส่วนหนักไป แน่นไป หรือ เบา บางไปก็จะทำให้ภาพนั้นดูเอนเอียง และเกิดความรู้สึกไม่สมดุล เป็นการบกพร่องทางความงาม

3. จังหวะลีลาของภาพ (Rhythm) หมายถึง การเคลื่อนไหวที่เกิดจากการซ้ำกันขององค์ประกอบ เป็นการซ้ำที่เป็นระเบียบ จากระเบียบธรรมดาที่มีช่วงห่างเท่าๆ กัน มาเป็นระเบียบที่สูงขึ้น ซับซ้อนขึ้นจนถึงขั้นเกิดเป็นรูปลักษณะของศิลปะ โดยเกิดจาก การซ้ำของหน่วย หรือการสลับกันของหน่วยกับช่องไฟ หรือเกิดจาก การเคลื่อนไหวต่อเนื่องกันของเส้น สี รูปทรง หรือ น้ำหนัก

4. การเน้นหรือจุดเด่นของภาพ (Emphasis) หมายถึง การกระทำให้เด่นเป็นพิเศษว่าธรรมดา ในงานศิลปะจะต้องมีส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือจุดใดจุดหนึ่ง ที่มีความสำคัญกว่าส่วนอื่นๆ เป็นประธานอยู่ ถ้าส่วนนั้นๆ อยู่ปะปนกับส่วนอื่น ๆ และมีลักษณะเหมือน ๆ กัน ก็อาจถูกกลืน หรือ ถูกส่วนอื่นๆที่มีความสำคัญน้อยกว่าบดบัง หรือแย่งความสำคัญ ความน่าสนใจไปเสียงานที่ไม่มีจุดสนใจ หรือประธาน จะทำให้อู่น่าเบื่อ เหมือนกับลวดลายที่ถูกจัดวางซ้ำกันโดยปราศจากความหมาย หรือเรื่องราวที่น่าสนใจดังนั้น ส่วนนั้นจึงต้องถูกเน้น ให้เห็นเด่นชัดขึ้นมาเป็นพิเศษกว่าส่วนอื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ผลงานมีความงาม สมบูรณ์ ลงตัว และน่าสนใจมากขึ้น

5. เอกภาพ (Unity) หมายถึง เอกภาพของรูปทรงคือ การรวมตัวกันอย่างมีดุลยภาพ และมีระเบียบขององค์ประกอบทางศิลปะ เพื่อให้เกิดเป็นรูปทรงหนึ่ง ที่สามารถแสดงความคิดเห็นหรืออารมณ์ของศิลปิน ออกได้อย่างชัดเจน เอกภาพของรูปทรงเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อความงามของผลงานศิลปะ เพราะเป็นสิ่งที่ใช้สื่อการแสดงออกถึงเรื่องราว ความคิด และอารมณ์ อย่างไรก็ตามการสร้างสรรคดียังใช้กฎเกณฑ์ในการสร้างงานศิลปะจะมีอยู่ด้วยกัน 2 ประการ มาเป็นข้อกำหนดในการสร้างสรรค์องค์ประกอบศิลปะ ดังต่อไปนี้ คือ

1. กฎเกณฑ์ของความขัดแย้ง (Opposition) มีอยู่ด้วยกัน 4 ลักษณะ คือ

1.1 การขัดแย้งของลักษณะรูปทรง

1.2 การขัดแย้งของขนาด

1.3 การขัดแย้งของทิศทาง

1.4 การขัดแย้งของที่ว่างหรือจังหวะ

ผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้กฎเกณฑ์ของความขัดแย้งด้วยลักษณะการขัดแย้งของขนาดของเส้นแต่ละเส้นที่มีขนาดนั้นไม่เท่ากัน การขัดแย้งของทิศทางของเส้นที่มีทั้งเส้นแนวตรง เส้นแนวนอน และเส้นแนวเฉียง

2. กฎเกณฑ์ของการประสาน (Transition) คือการทำให้เกิดความกลมกลืน ทำให้สิ่งต่างๆ เข้ากันได้อย่างสนิท เป็นการสร้างเอกภาพการรวมตัวของสิ่งๆ ที่เหมือนกันเข้าด้วยกัน การประสานมีอยู่ 2 วิธี คือ การเป็นตัวกลาง และการซ้ำ

2.1 การเป็นตัวกลาง (Transition) คือ การทำสิ่งๆ ที่ขัดแย้งกันให้กลมกลืนกัน ด้วยการเป็นตัวกลางเข้าไปประสาน เช่น สีขาว กับสีดำ ซึ่งมีความแตกต่าง ขัดแย้งกันสามารถทำให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ ด้วยการให้สีเทาเข้าไปประสาน ทำให้เกิดความกลมกลืนกัน มากขึ้น

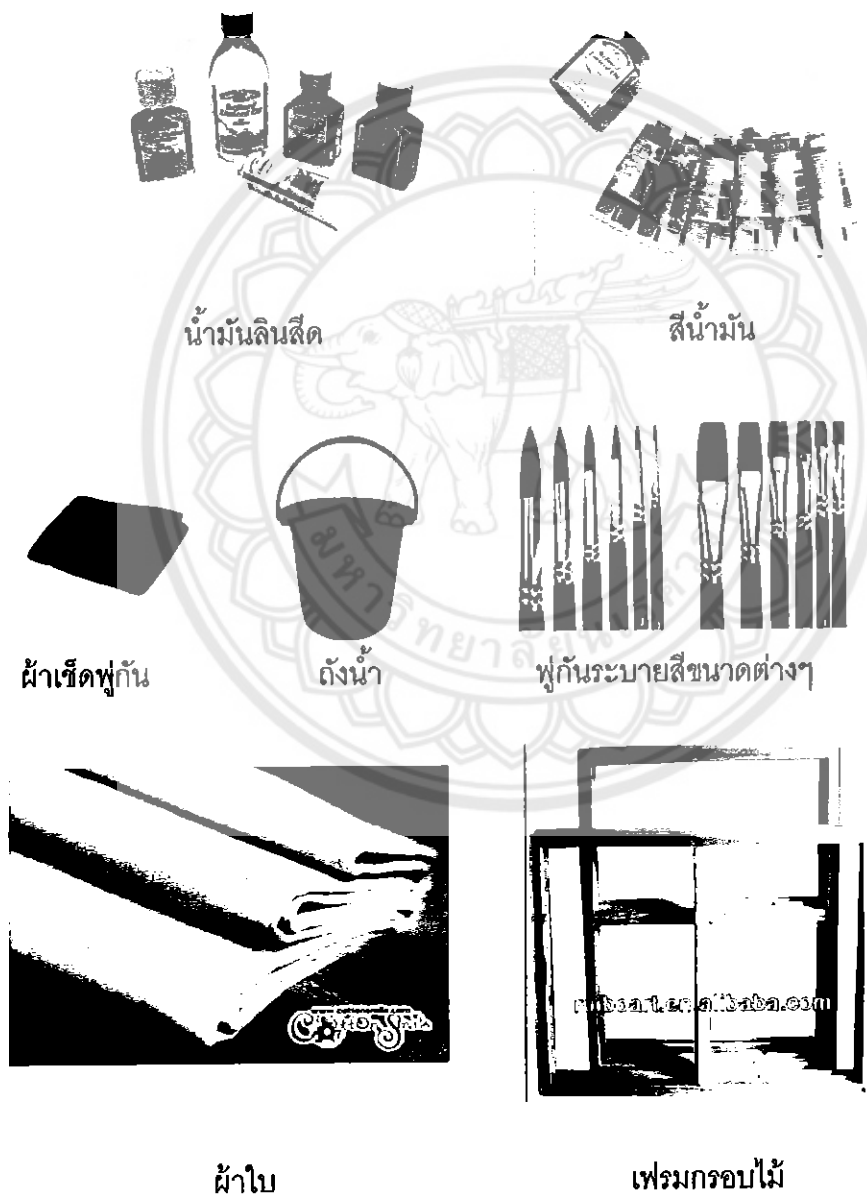
ผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้กฎเกณฑ์ของการประสานด้วยวิธีการเป็นตัวกลาง คือ การทำสิ่งๆ ที่ขัดแย้งให้กลมกลืนกันด้วยการใช้ตัวกลางเข้าไปประสาน ในน้ำหนักรูปขาวกับดำ เป็นน้ำหนักที่ตัดกันอย่างตรงกันข้ามมีความขัดแย้งกันอย่างยิ่ง แต่ก็สามารถให้อยู่ร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ ด้วยการให้สีเทาหรือน้ำหนักอ่อนแก่ระดับต่างๆ ที่อยู่ระหว่างดำกับขาวเป็นตัวกลางหรือตัวประสาน เพราะเทาเป็นน้ำหนักในช่วงกลางที่เข้ากับดำก็ได้ เข้ากับขาวก็ได้

2.2 การซ้ำ (Repetition) คือ การจัดวางหน่วยที่เหมือนกันตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป เป็นการสร้างเอกภาพที่ง่ายที่สุด แต่ก็ทำให้ดูจืดชืด น่าเบื่อที่สุด ผลงานของผู้สร้างสรรค์ใช้กฎเกณฑ์ของการประสานด้วยวิธีการซ้ำ คือ การซ้ำกันของเส้นที่มีลักษณะเหมือนกันแต่มีแตกต่างของขนาดและทิศทางของเส้น

3. ขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงาน

3.1 จัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ วัสดุที่ผู้สร้างสรรค์ได้เลือกใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่ อุปกรณ์เครื่องเขียน ดินสอ ยางลบ สมุดสเกตภาพ สมุดบันทึกข้อมูล พู่กันเขียนรูประบายสี ขนาดต่างๆ ผ้าเช็ดพู่กัน ถังน้ำ สีประเภทต่างๆ ได้แก่ สีน้ำมัน (Oil Paint) สีอะคริลิก (Acrylic) น้ำมันลินสีด เฟรมกรอบไม้ และผ้าใบ

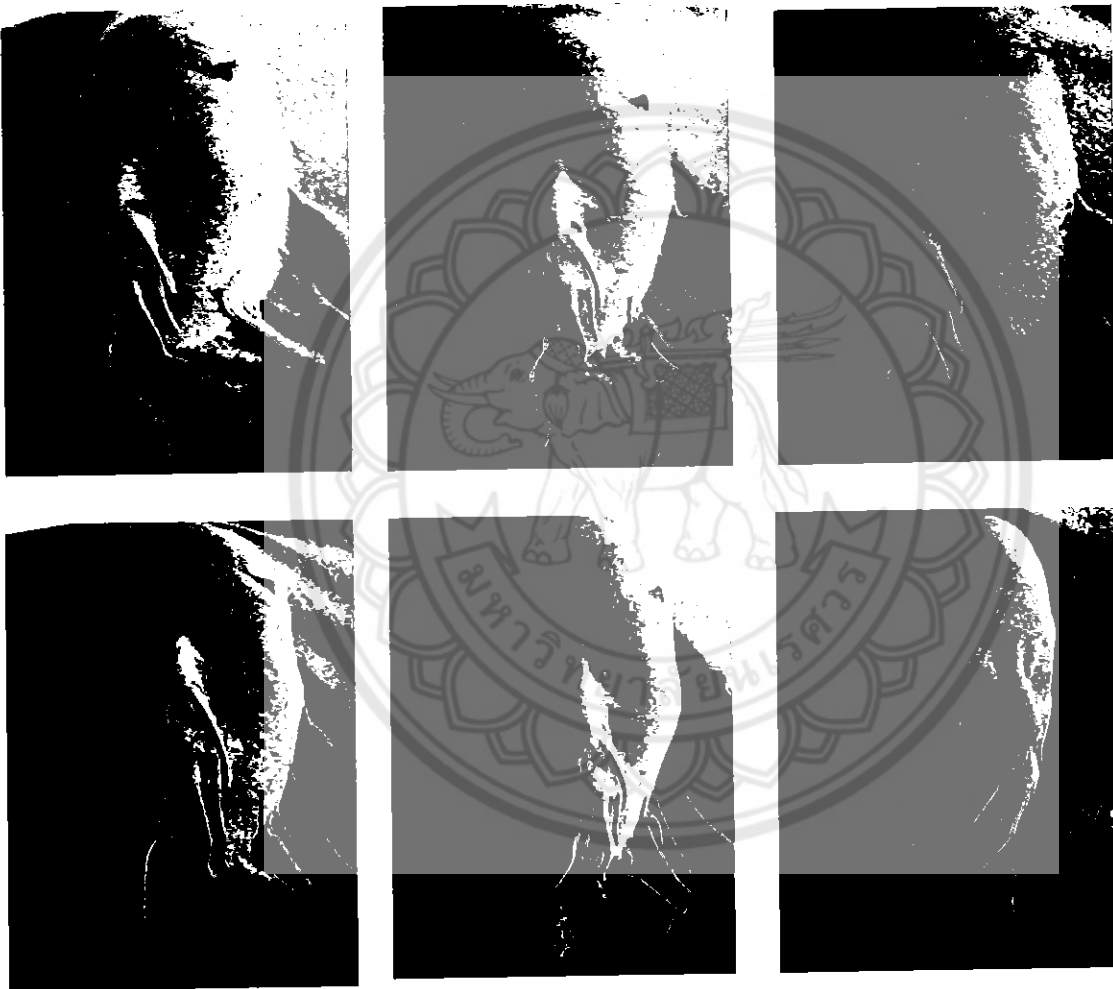
ภาพประกอบที่ 25 วัสดุ อุปกรณ์ สำหรับปฏิบัติงานสร้างสรรค์

3.2 กระบวนการในการสร้างสรรค์

3.2.1 กระบวนการในการจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch)

การจัดทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 1

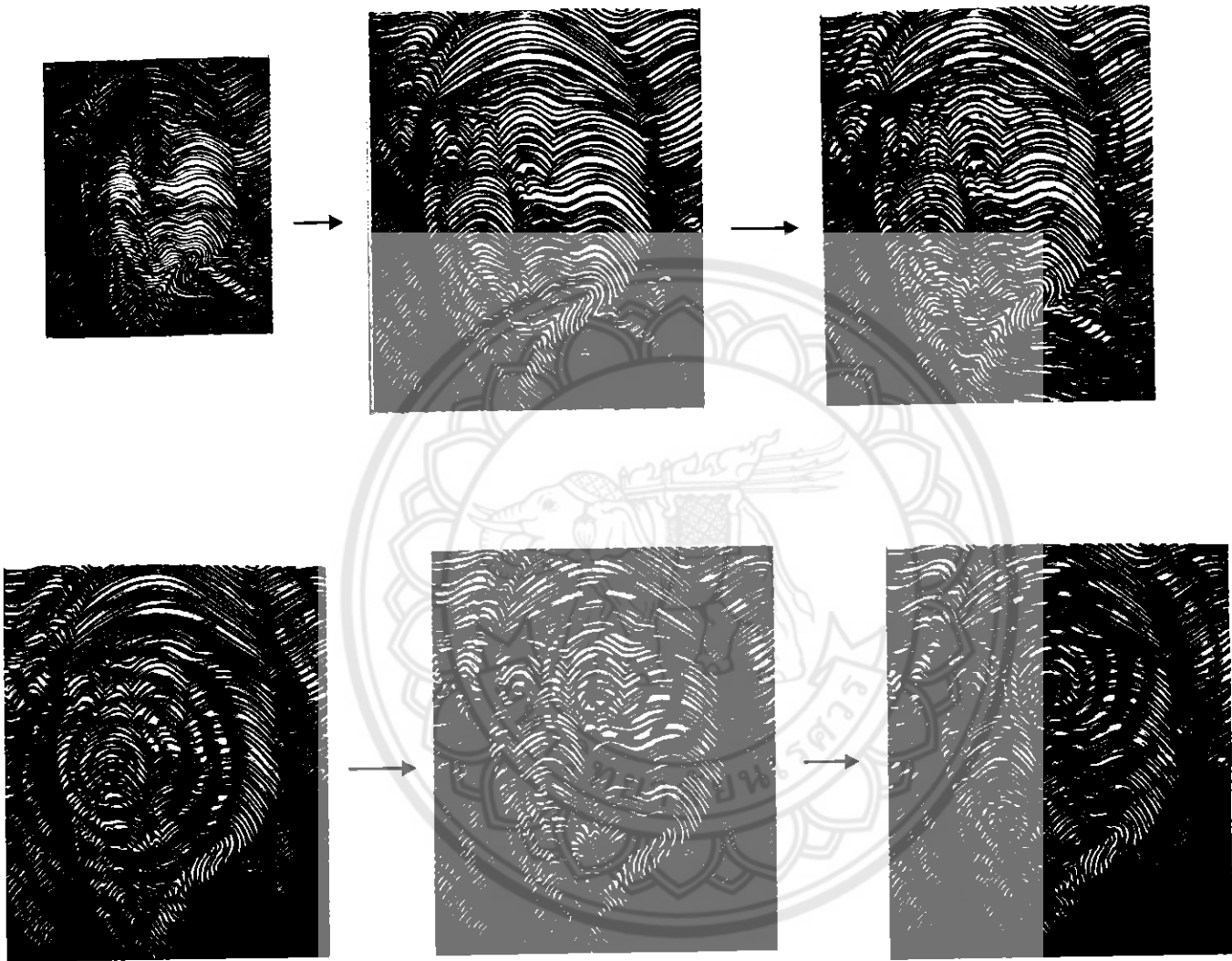
- นำข้อมูลจากภาพถ่ายมาคัดเลือก ก่อนนำมาทำภาพแบบร่าง

ภาพประกอบที่ 26 ข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์

- นำข้อมูลภาพถ่ายของใบหน้ามนุษย์ที่ถูกปิดคลุมไว้ด้วยผ้ามาคัดเลือกเพื่อทำภาพแบบร่าง (Sketch) โดยผู้สร้างสรรค์ใช้กลวิธีการวาดเส้น แล้วนำไปปรึกษารับคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อคัดเลือกพิจารณาภาพข้อมูลที่มีความสมบูรณ์ลงตัว

- นำข้อมูลภาพถ่ายที่ผ่านการคัดเลือกมาทำแบบร่าง และพัฒนาภาพแบบร่าง (Sketch) เพื่อให้สมบูรณ์มากที่สุด

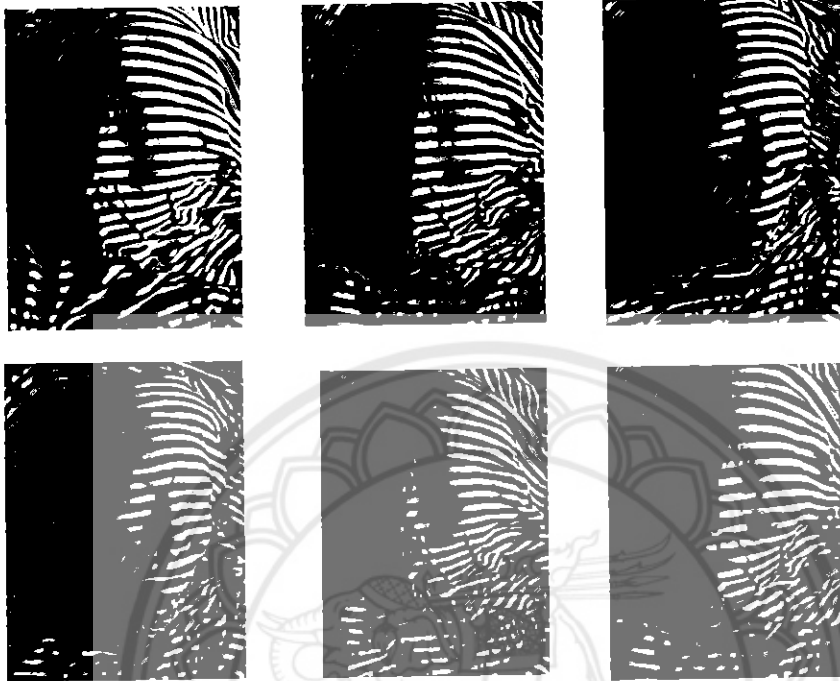

ภาพประกอบที่ 27 ภาพกระบวนการพัฒนาภาพแบบร่าง (Sketch)

กระบวนการพัฒนาภาพแบบร่าง (Sketch) ในลำดับนี้ผู้สร้างสรรค์ได้เขียนลายเส้นลงบนภาพถ่ายที่ผ่านการคัดเลือก ปรับปรุงพัฒนาลายเส้นให้มีความคมชัด และเพิ่มรายละเอียดเส้นวงกลมซ้อนทับลงไปจนภาพแบบร่าง (Sketch) มีความสมบูรณ์ลงตัว

การจัดทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ขั้นที่ 2

- นำข้อมูลจากภาพถ่ายมาคัดเลือก ก่อนทำภาพแบบร่าง (Sketch)

ภาพประกอบที่ 28 ข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์

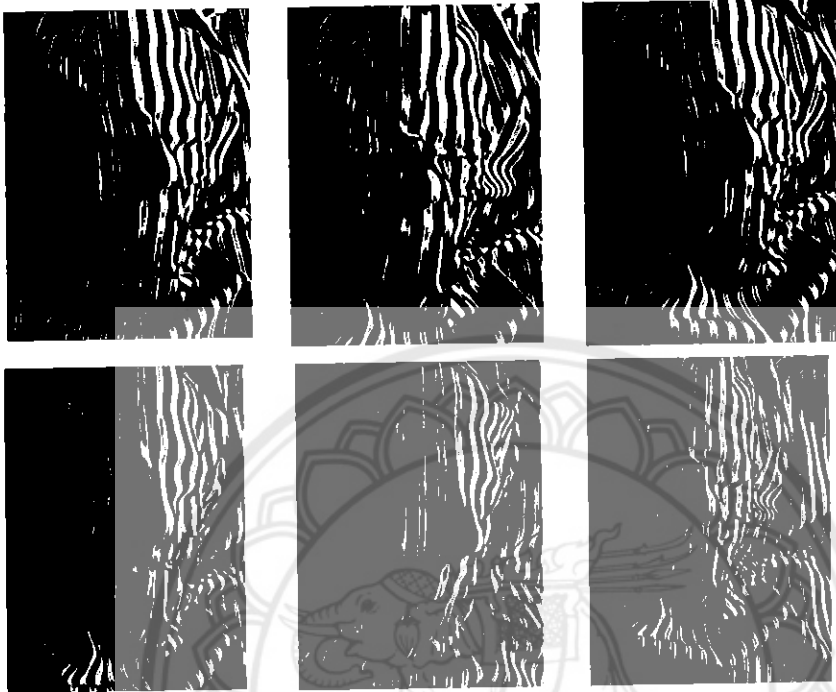
- นำภาพที่ผ่านการคัดเลือกและปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว มาปรับแต่งสี คำนวณน้ำหนัก ในโปรแกรม Adobe Photoshop จากเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ภาพแบบร่างสมบูรณ์ที่สุด

ภาพประกอบที่ 29 กระบวนการในการจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch)

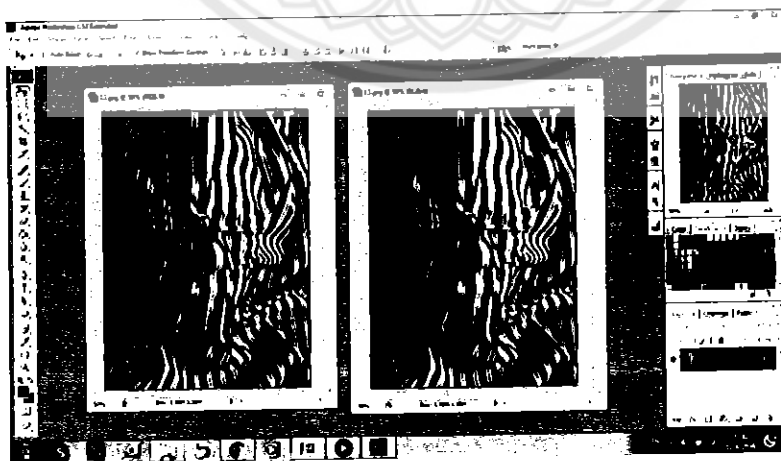
การจัดทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 3

- นำข้อมูลจากภาพถ่ายมาคัดเลือก ก่อนทำภาพแบบร่าง (Sketch)

ภาพประกอบที่ 30 ข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์

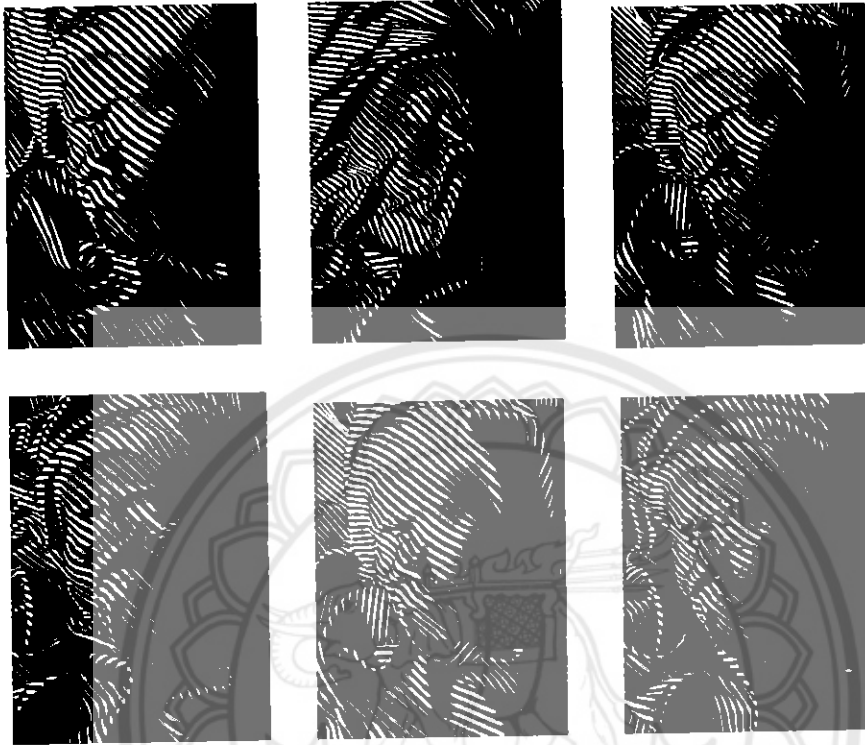
- นำภาพที่ผ่านการคัดเลือกและปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว มาปรับแต่งสี คำนวณน้ำหนัก ในโปรแกรม Adobe Photoshop จากเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ภาพแบบร่างสมบูรณ์ที่สุด

ภาพประกอบที่ 31 กระบวนการในการจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch)

การจัดทำภาพแบบร่างผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 4

- นำข้อมูลจากภาพถ่ายมาคัดเลือก ก่อนทำภาพแบบร่าง (Sketch)

ภาพประกอบที่ 32 ข้อมูลภาพถ่าย ที่ผู้สร้างสรรค์นำมาใช้เป็นภาพต้นแบบในการสร้างสรรค์

- นำภาพที่ผ่านการคัดเลือกและปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว มาปรับแต่งสี ค่าน้ำหนัก ในโปรแกรม Adobe Photoshop จากเครื่องคอมพิวเตอร์ เพื่อให้ภาพแบบร่างสมบูรณ์ที่สุด

ภาพประกอบที่ 33 กระบวนการในการจัดทำภาพแบบร่าง (Sketch)

3.1.2 รูปแบบและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์

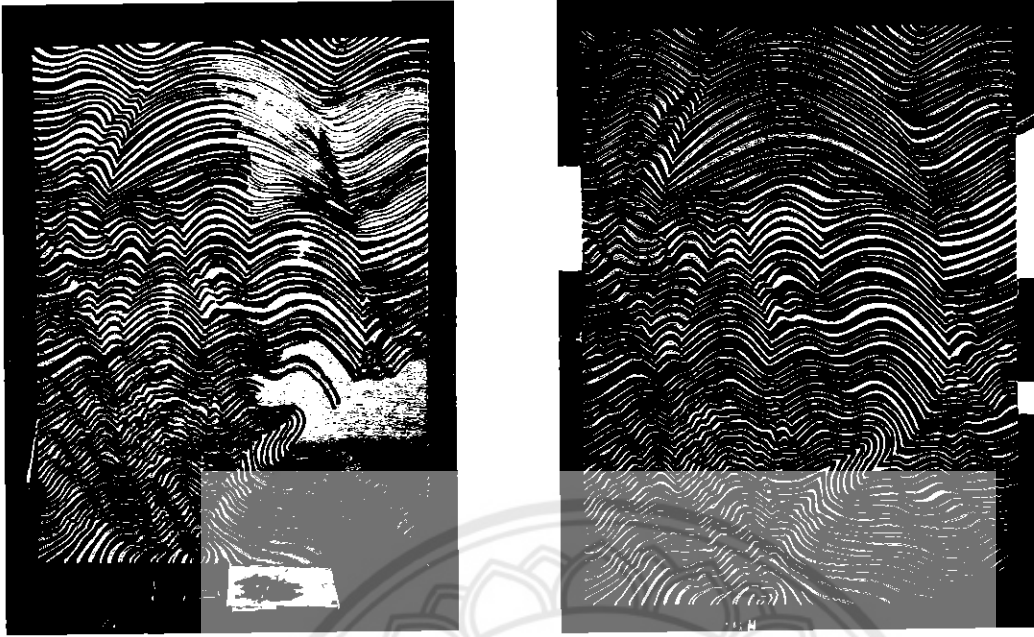
รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 ระบายสีรองพื้นเฟรมผ้าใบด้วยสีขาว และร่างภาพลงบนเฟรมผ้าใบด้วยการฉายโปรเจคเตอร์ เพื่อให้ง่ายและสะดวกในการทำภาพผลงานขนาดจริง

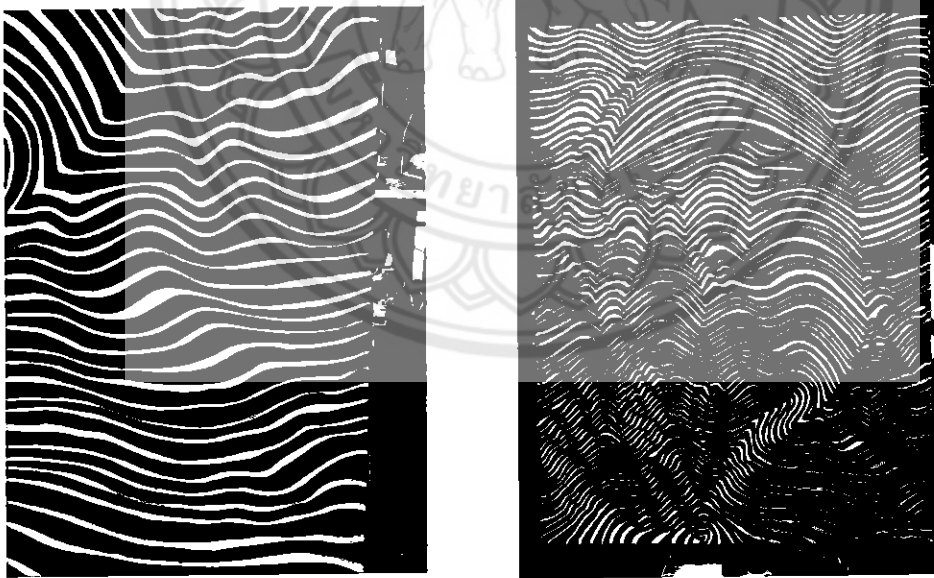

ภาพประกอบที่ 34 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 1

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 1 โดยการระบายสีเส้นสีดำและเส้นสีขาว ไล่น้ำหนักอ่อนแก่ ให้มีความคมชัดไปที่ละเส้น จนเส้นสีดำเสร็จสมบูรณ์ครบทุกเส้น

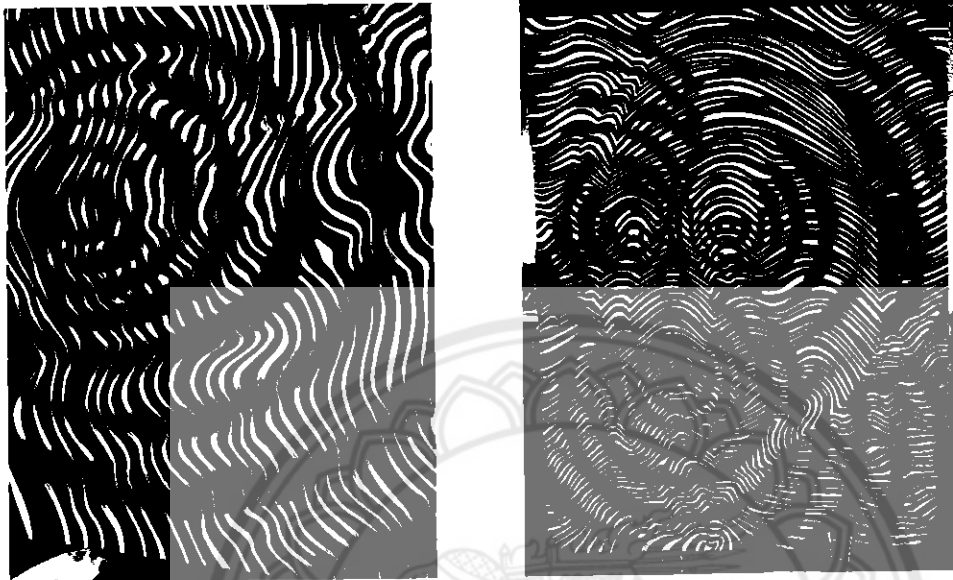

ภาพประกอบที่ 35 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1
 ขั้นตอนที่ 3 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 2 โดยเริ่มแทรกสีตรงจุดที่มีการเน้นเงา

ภาพประกอบที่ 36 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1

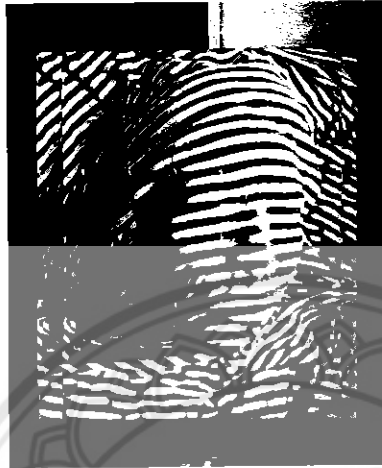
ขั้นตอนที่ 4 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 3 โดยการระบายเส้นสีแดงทับซ้อนลงไปทั้งผลงานดั่งภาพและเก็บรายละเอียดผลงานจนเสร็จสมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 37 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 1

รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ขั้นตอนที่ 1 นำภาพแบบร่าง มาขยายแบบเท่าขนาดงานจริง

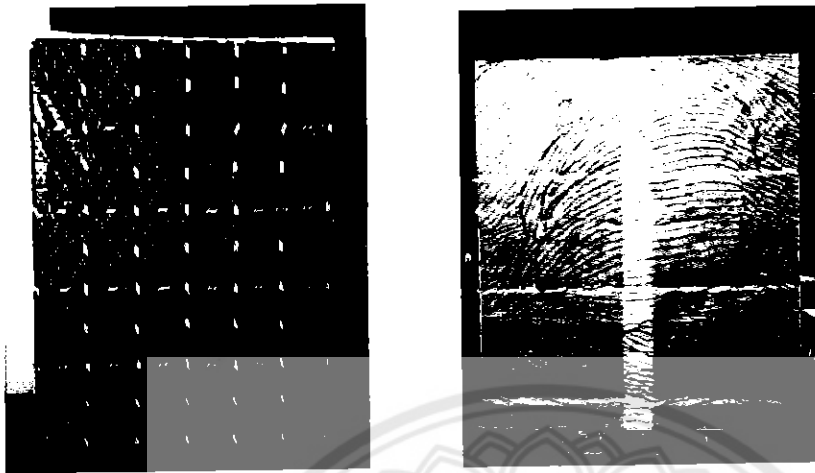
ภาพประกอบที่ 38 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 ทาสีรองพื้นบนผ้าใบ ด้วยสีอะคริลิกสีเทา

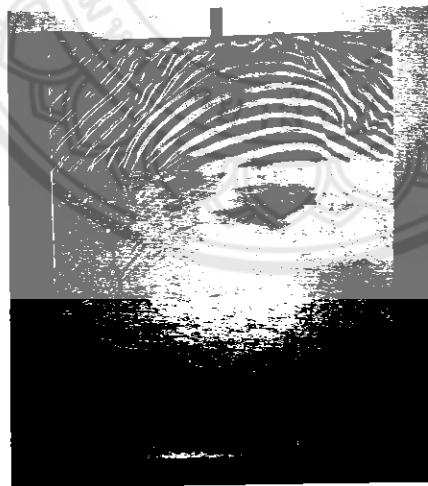

ภาพประกอบที่ 39 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ขั้นตอนที่ 3 ร่างแบบที่ขยายแล้วลงบนเฟรมผ้าใบ โดยการคัดลอกจากกระดาษคาร์บอน

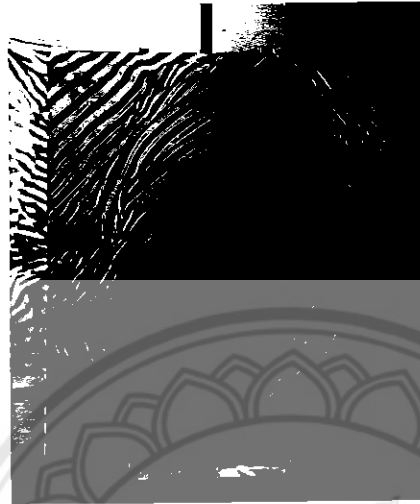

ภาพประกอบที่ 40 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2
 ขั้นตอนที่ 4 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 1 โดยการระบายสีเส้นสีดำและไล่น้ำหนักอ่อน
 แก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 41 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 2 โดยการระบายสีเส้นสีดำและไล่น้ำหนักอ่อน
แก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเอียดจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 42 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2
ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดของผลงานในระดับที่ 3 โดยการเริ่มระบายสีเส้นสีขาวและไล่น้ำหนัก
อ่อนแก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเอียดจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 43 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชิ้นที่ 2

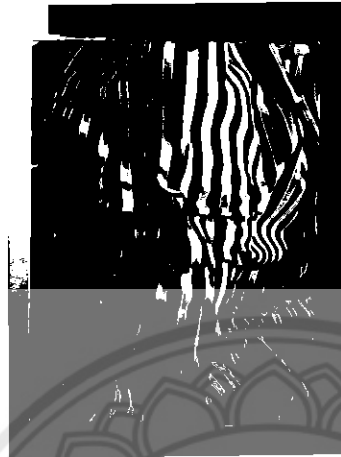
ขั้นตอนที่ 7 เก็บรายละเอียดตามจุดต่างๆ ของผลงานโดยรวมให้สมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 44 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

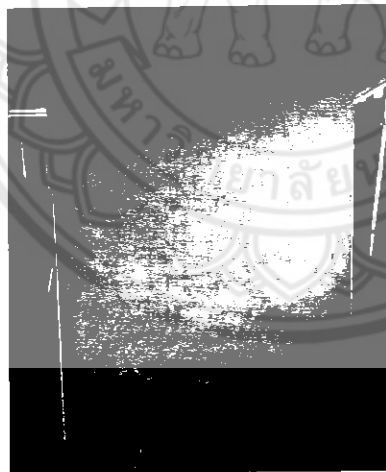
รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 1 นำแบบร่างที่ผ่านการคัดเลือก มาขยายแบบเท่าขนาดผลงานจริง

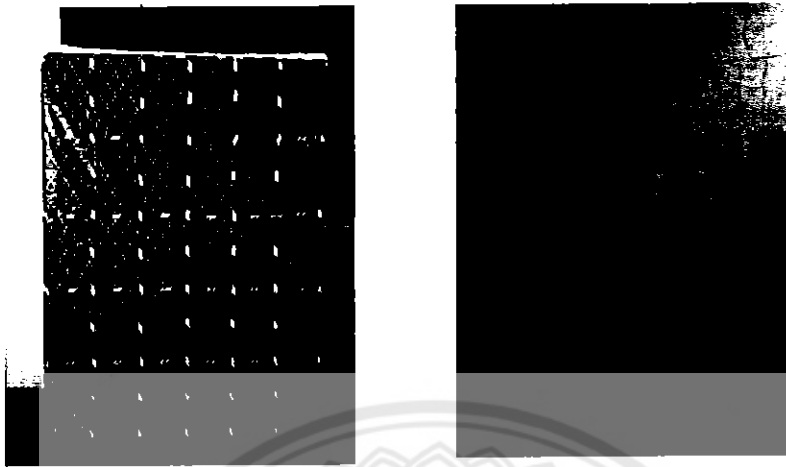
ภาพประกอบที่ 45 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 2 ระบายสีรองพื้นผ้าใบ ด้วยสีอะคริลิกสีเทา

ภาพประกอบที่ 46 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 ร่างแบบที่ขยายแล้วลงบนเฟรมผ้าใบ โดยการคัดลอกจากกระดาษคาร์บอน

ภาพประกอบที่ 47 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรายละเอียดของผลงาน ในลำดับที่ 1 โดยการระบายสีเส้นสีดำและไล่น้ำหนักอ่อน
แก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 48 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 2 โดยการระบายสีเส้นสีดำและไล่น้ำหนักอ่อน
แก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

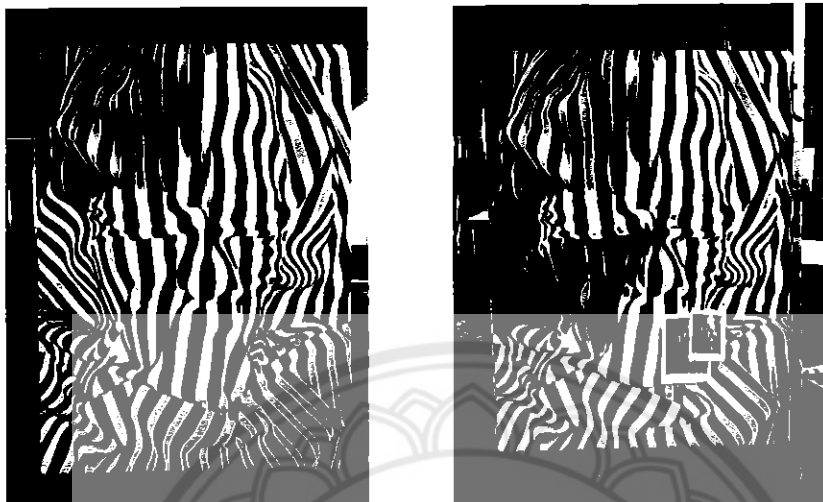

ภาพประกอบที่ 49 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 3
ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 3 โดยการระบายสีเส้นสีดำและไล่น้ำหนักอ่อน
แก่ไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 50 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะนิพนธ์ภาพที่ 3

ขั้นตอนที่ 7 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 4 โดยการเริ่มระบายสีน้ำเงินและสีม่วงลงบนเส้นสีขาวใต้น้ำหนักอ่อนแก่ไปตามแสงเงาไปที่ละเส้น จนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 51 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

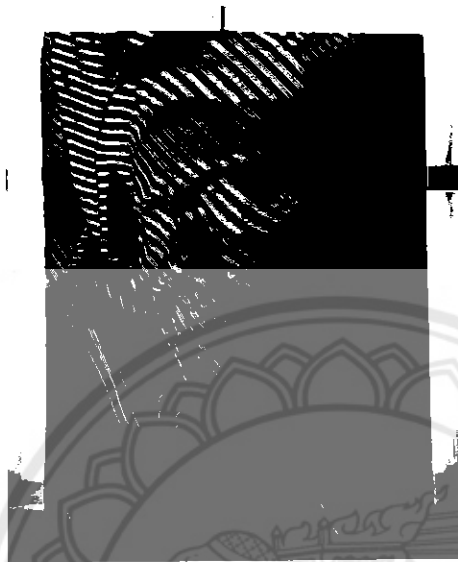
ขั้นตอนที่ 8 เก็บรายละเอียดตามจุดต่างๆ ของผลงานโดยรวมให้สมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 52 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 1 นำแบบร่างที่ผ่านการคัดเลือก มาขยายแบบเท่าขนาดผลงานจริง

ภาพประกอบที่ 53 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ระบายสีรองพื้นลงบนเฟรมผ้าใบ ด้วยสีอะคริลิคสีเทา

ภาพประกอบที่ 54 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 1 นำแบบร่างที่ผ่านการคัดเลือก มาขยายแบบเท่าขนาดผลงานจริง

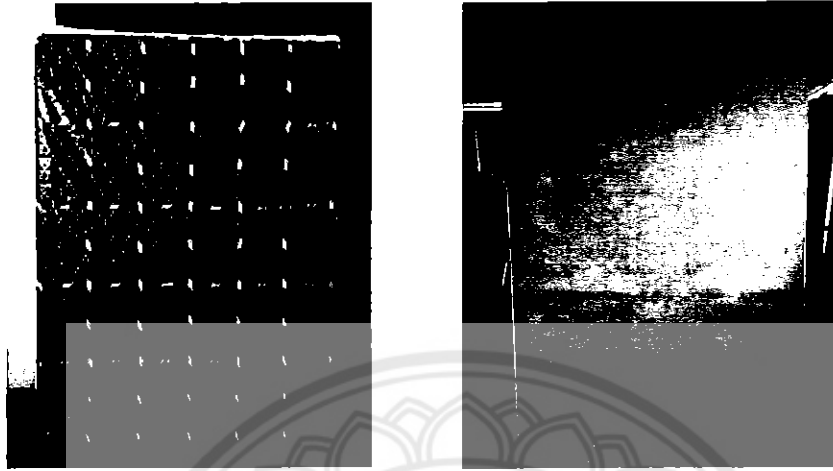
ภาพประกอบที่ 53 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 2 ระบายสีรองพื้นลงบนเฟรมผ้าใบ ด้วยสีอะคริลิกสีเทา

ภาพประกอบที่ 54 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 3 ร่างแบบที่ขยายแล้วลงบนเฟรมผ้าใบ โดยการคัดลอกจากกระดาษคาร์บอน

ภาพประกอบที่ 55 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 4 เก็บรายละเอียดของผลงาน ในลำดับที่ 1 โทนการใช้สีดำ น้ำตาล และแดง ไล่น้ำหนักไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 56 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 5 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 2 โคนการใช้สีดำ น้ำตาล และแดง ไล่น้ำหนักไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

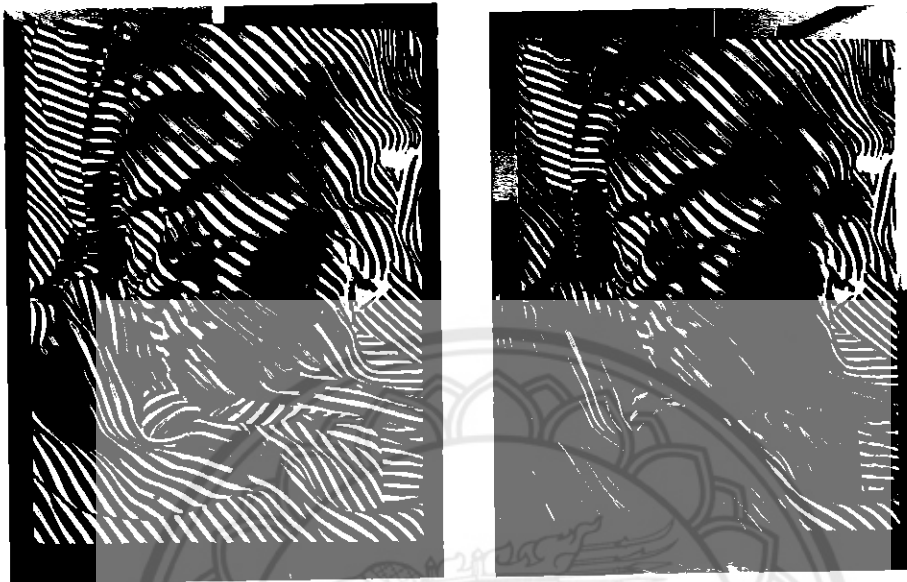
ภาพประกอบที่ 57 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 6 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 3 โคนการใช้สีดำ น้ำตาล และแดง ไล่น้ำหนักไปตามแสงเงา ไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 58 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ขั้นตอนที่ 7 เก็บรายละเอียดของผลงานในลำดับที่ 4 โดยการเริ่มระบายสีน้ำตาลและสีแดง ไล่
น้ำหนักไปตามแสงเงาไปที่ละเส้นจนเสร็จสมบูรณ์ทั้งผลงาน

ภาพประกอบที่ 59 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4
ขั้นตอนที่ 8 เก็บรายละเอียดตามจุดต่างๆ ของผลงานโดยรวมให้สมบูรณ์

ภาพประกอบที่ 60 รูปแบบกระบวนการและกลวิธีในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

ภาพประกอบที่ 61

ผลงานศิลปนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 1

ชื่อภาพ "สภาวะจิตที่กอดัน No. 1"

ขนาด 170 x 135 ซม.

กลวิธี สีน้ำมันและสีอะคริลิคบนผ้าใบ

ภาพประกอบที่ 62

ผลงานศิลปนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 2

ชื่อภาพ "สภาวะจิตที่กดดัน No. 2"

ขนาด 140 x 160 ซม.

กลวิธี สีน้ำมันบนผ้าใบ

ภาพประกอบที่ 63

ผลงานศิลปนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 3

ชื่อภาพ "สภาวะจิตที่กดดัน No. 3"

ขนาด 122 x 162 ซม.

กลวิธี สีนํ้ามันผ้าใบ

ภาพประกอบที่ 64
ผลงานศิลปนิพนธ์จิตรกรรมที่สมบูรณ์ ภาพที่ 4
ชื่อภาพ " สภาวะจิตที่กดดัน No. 4 "
ขนาด 121 x 157 ซม.
กลวิธี สีน้ำมันผ้าใบ

สรุปปัญหาและอุปสรรคจากการทำงานสร้างสรรค์ศิลปะนิพนธ์ ชุด "ภาวะจิตที่กตัญญู" มีดังนี้

1. เนื่องจากกลวิธีการเขียนบรรยายด้วยสีน้ำมันแห้งช้าจึงต้องใช้เวลาในการเก็บรายละเอียดในแต่ละครั้ง จึงทำให้ เกิดผลปัญหาคือเสียเวลาในการทำงาน ผู้สร้างสรรค์จึงแก้ปัญหาด้วยการผสมตัวเร่งสีน้ำมันให้แห้งเร็ว ลงไปตอนบรรยายสี

2. เนื่องจากทักษะฝีมือของผู้สร้างสรรค์ยังไม่มี ความเชี่ยวชาญเพียงพอจึงทำให้รายละเอียดในบางส่วนของผลงานออกมาไม่ดีเท่าที่ควร ผู้สร้างสรรค์จึงแก้ปัญหาโดยการทำภาพแบบร่าง(sketch) ให้ชำนาญก่อนลงมือทำชิ้นผลงานจริง จากการปฏิบัติงานทำให้ได้เจอปัญหาหลายอย่างที่เกิดในตอนปฏิบัติงานจึงทำให้ได้เรียนรู้และรู้จักแก้ปัญหาที่เกิดเฉพาะหน้าแม้ว่าจะวางแผนไว้แล้ว และการจัดทำเล่มศิลปนิพนธ์ใน บทที่ 3 นี้ยังช่วยทำให้ผู้สร้างสรรค์มีการคิดอย่างเป็นระบบและมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็น ขั้นตอนเมื่อเจอปัญหาก็สามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขหรือจะพัฒนาผลงานในครั้งต่อไปได้ง่ายยิ่งขึ้น

บทที่ 4

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของศิลปะ เป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะ เนื่องด้วยเป็นการ อรรถาธิบายให้บุคคลอื่น เกิดการเรียนรู้ ทำความเข้าใจถึงความหมาย และขั้นตอนกระบวนการ กลวิธี และคุณค่าด้านสุนทรียภาพผลงานการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ ตั้งแต่ขั้นแรกตามลำดับ จนถึงสิ้นสุดการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะอย่างครบถ้วนสมบูรณ์

สำหรับการวิเคราะห์วิจารณ์ผลงานการสร้างสรรค์ดังกล่าวนี้ ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนด แนวทาง หลักการวิเคราะห์ โดยยึดกระบวนการของการสร้างสรรค์ศิลปะของ ชลูด นิ่มเสมอ ที่กล่าวว่า กระบวนการสร้างสรรค์ มีจุดเริ่มต้น มีการพัฒนา และมีที่สิ้นสุด เป็นขั้นตอนสอดคล้อง ต่อเนื่องกัน (ชลูด นิ่มเสมอ.2531:324) โดยกำหนดขั้นตอนการวิเคราะห์ได้ดังนี้

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 1

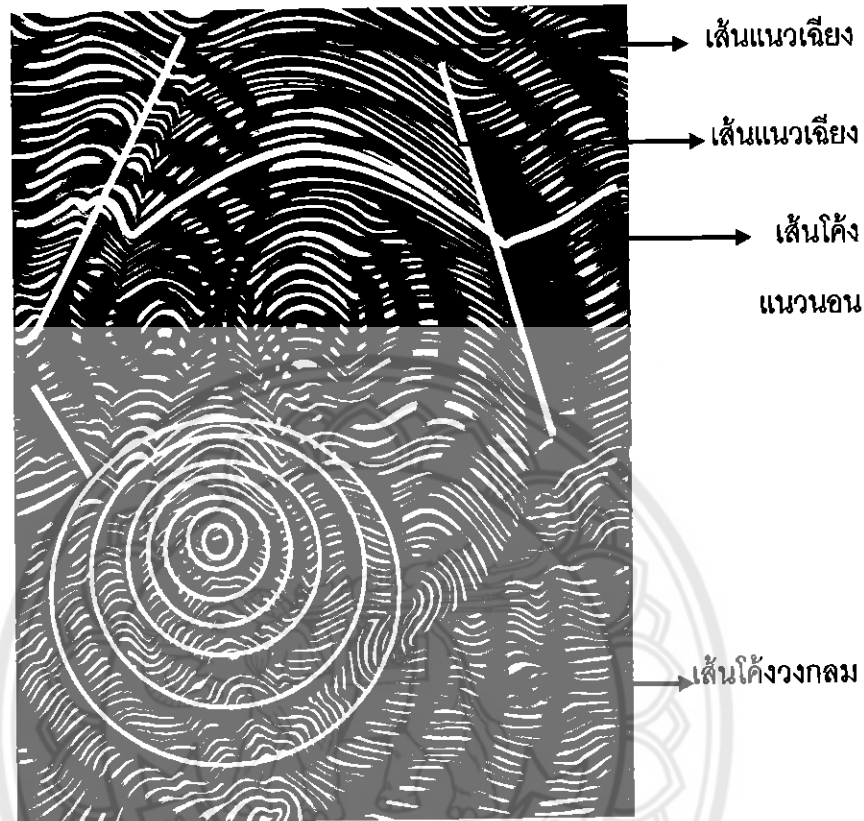
การวิเคราะห์รูปทรง รูปแบบ (From)

การสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กดดัน ผู้สร้างสรรค์ได้ใช้ทัศนธาตุและวิธีการ ดังต่อไปนี้

1. เส้น (Line)

ในภาพผลงานการสร้างสรรค์ชุดดังกล่าว ผู้สร้างสรรค์ได้กำหนดวางเส้น โครงสร้างของภาพผลงานที่อยู่ในรูปของใบหน้ามนุษย์ ซึ่งเส้นดังกล่าวนี้เป็นเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตา และที่มองเห็นได้โดยตรง แบบลักษณะของงานศิลปะแบบลวงตา(Optical Art) โดยลักษณะของเส้นเป็นการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิว ของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห

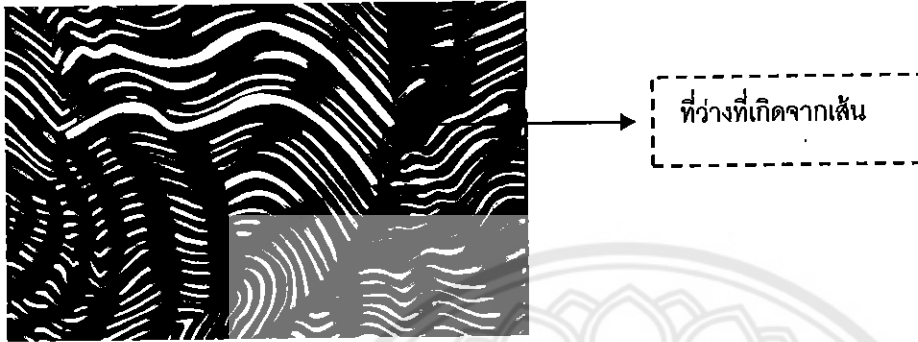
โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่ามีจังหวะลีลาที่เคลื่อนไหว ลักษณะที่สำคัญก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูพิถีพิถัน และเป็นระเบียบอย่างยิ่ง

ภาพประกอบที่ 65 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์มีเส้นเป็นองค์ประกอบทัศนธาตุคือ เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ สั้นไหล ต่อเนื่อง สุกภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล ประกอบไปด้วยเส้นโค้ง 3 ลักษณะ คือ เส้นโค้งแนวนอน เส้นโค้งวงกลม และเส้นโครงสร้างแนวเฉียง

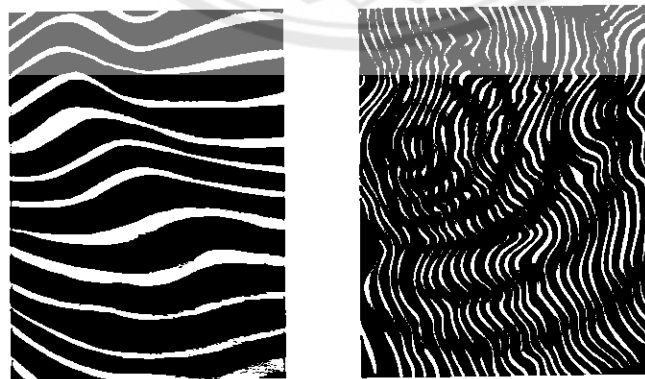
2. ที่ว่าง (space) ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นที่ว่างแบบ 2 มิติคือที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบและที่ว่างระหว่างรูปทรงไม่ได้แสดงถึงความลึก แต่ให้พลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง ที่เกิดจากเส้น

ภาพประกอบที่ 66 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง

3. สี (color)

สีเป็นทัศนธาตุที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรม เพราะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านการมองเห็นได้โดยตรง ซึ่งในผลงานสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สีที่กลมกลืน กำหนดโครงสร้างโดยรวมของผลงานเป็นสีขาวดำ สร้างค่าน้ำหนัก และแทรกสีโทนร้อนและโทนเย็นเข้าไปบ้าง ตามลำดับเพื่อให้มีชีวิตชีวา มีความรู้สึกน่าสนใจ สีที่ใช้ในผลงาน มีดังนี้

ภาพประกอบที่ 67 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของสี

สีโทนเย็น ที่ใช้ได้แก่ สีน้ำเงิน สีม่วง และสีฟ้า ให้ความรู้สึกสุภาพ สงบ ลึกลับ เยือกเย็น
ในทางจิตวิทยาสีเย็นมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกหดหู่ เศร้า

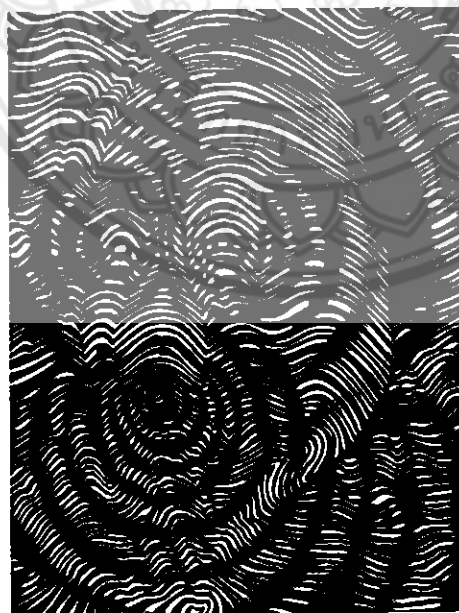

สีโทนร้อน ที่ใช้ได้แก่ สีแดงและสีส้ม ให้ความรู้สึกตื่นตา มีพลัง อบอุ่น สนุกสนาน และ
ดึงดูดความสนใจได้ดี

4. น้ำหนัก (Value)

ในผลงานศิลปะนิพนธ์ชุดนี้ การสร้างค่าน้ำหนักในผลงานมีทั้งการกำหนดให้มีความอ่อนแก่
ต่างกันไปอย่างกลมกลืน ตามน้ำหนักแสงเงา และน้ำหนักบริเวณที่ตัดกันอย่างชัดเจน โดยการ
สร้างค่าน้ำหนักจะมีหน้าที่ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัด
กันจะดึงดูดความสนใจ และทำให้เกิดความเคลื่อนไหว ไปตามอารมณ์ความรู้สึก

ภาพประกอบที่ 68 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก

หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

เอกภาพ (Unity)

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกัน ด้วยการจัดองค์ประกอบของศิลปะให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจาย โดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลยภาพจะได้สื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

- เอกภาพของเส้น ได้แก่ เส้นโค้ง เส้นตรง วงกลม
- เอกภาพของสีและน้ำหนัก คือการไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ (Tonality)
- เอกภาพของรูปทรง แบบอินทรีย์รูป (Organic form)

1. การขัดแย้ง (contrast)

- มีการขัดแย้งกันของน้ำหนักของเส้น ขาวและดำ ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของสี ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของทิศทางของเส้นโค้งในแนวนอน และเส้นโค้งในแนวตั้ง

2. การประสาน (Harmony)

- การเป็นตัวกลาง มีการใช้สีเทาเป็นตัวประสานระหว่างสีดำและขาวในบางส่วน ให้ผลงานมีความกลมกลืนกันมากขึ้น
- การซ้ำ มีการซ้ำกันของเส้นให้ดูเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 2

การวิเคราะห์รูปทรง รูปแบบ (Form)

การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กดดัน ผู้สร้างสรรคได้ใช้ทัศนธาตุและวิธีการดังต่อไปนี้

1. เส้น (Line)

ในภาพผลงานการสร้างสรรคชุดดังกล่าว ผู้สร้างสรรคได้กำหนดวางเส้นโครงสร้างของภาพผลงานที่อยู่ในรูปของใบหน้ามนุษย์ ซึ่งเส้นดังกล่าวนี้เป็นเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตาและที่มองเห็นได้โดยตรง แบบลักษณะของงานศิลปะแบบลวงตา (Optical Art) โดยลักษณะของเส้นเป็นการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่ามันเคลื่อนไหว ลักษณะที่สำคัญก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูพิถีพิถัน และเป็นระเบียบ

เส้นโค้งแนวนอน

เส้นเฉียง

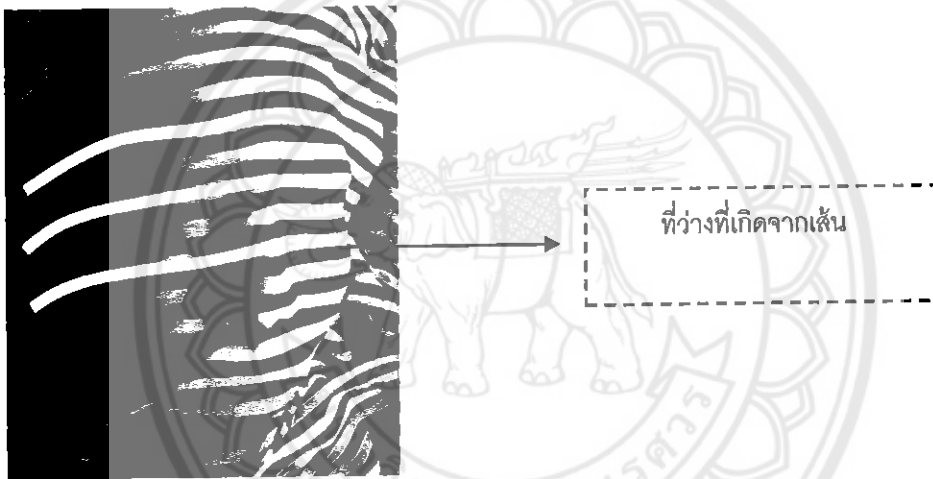
ภาพประกอบที่ 69 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์มีเส้นเป็นองค์ประกอบทัศนธาตุคือ

- เส้นโค้ง ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ ลื่นไหล ต่อเนื่อง สุนภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

2. ที่ว่าง (space)

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นที่ว่างแบบ 2 มิติคือที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบและที่ว่างระหว่างรูปทรงไม่ได้แสดงถึงความลึก แต่ให้พลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง ที่เกิดจากเส้น

ภาพประกอบที่ 70 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง

3. น้ำหนัก (Value)

ในผลงานศิลปะป็นขั้นตอนนี้ การสร้างค่าน้ำหนักในผลงานมีทั้งการกำหนดให้มีความอ่อนแก่ต่างกันไปอย่างกลมกลืน ตามน้ำหนักแสงเงา และน้ำหนักบริเวณที่ตัดกันอย่างชัดเจน โดยการสร้างค่าน้ำหนักจะมีหน้าที่ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และทำให้เกิดความเคลื่อนไหว ไปตามอารมณ์ความรู้สึก

ภาพประกอบที่ 71 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก

หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

เอกภาพ (Unity)

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกัน ด้วยการจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจาย โดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลยภาพจะได้สื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

- เอกภาพของเส้น ได้แก่ เส้นโค้ง เส้นตรง เส้นวงกลม
- เอกภาพของสีและน้ำหนัก คือการไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ (Tonality)
- เอกภาพของรูปทรง แบบอินทรีย์รูป (Organic form)

1. การขัดแย้ง (contrast)

- มีการขัดแย้งกันของน้ำหนักของเส้น ขาวและดำ ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของสี ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของทิศทางของเส้นโค้งในแนวนอน และเส้นโค้งในแนวตั้ง

2. การประสาน (Harmony)

- การเป็นตัวกลาง มีการใช้สีเทาเป็นตัวประสานระหว่างสีดำและขาวในบางส่วน ให้ผลงานมีความกลมกลืนกันมากขึ้น
- การซ้ำ มีการซ้ำกันของเส้นให้ดูเคลื่อนไหว อย่างต่อเนื่อง

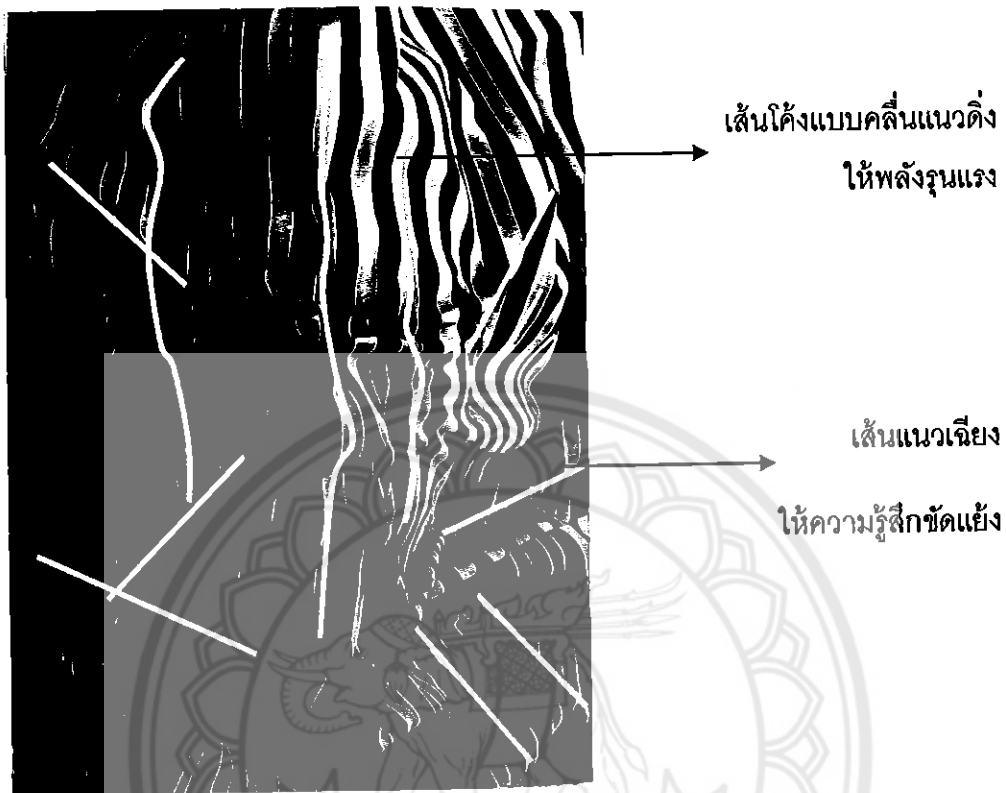
การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 3

การวิเคราะห์รูปทรง รูปแบบ (Form)

การสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กอดัน ผู้สร้างสรรคได้ใช้ทัศนธาตุและวิธีการดังต่อไปนี้

1. เส้น (Line)

ในภาพผลงานการสร้างสรรคชุดดังกล่าว ผู้สร้างสรรคได้กำหนดวางเส้นโครงสร้างของภาพผลงานที่อยู่ในรูปของใบหน้ามนุษย์ ซึ่งเส้นดังกล่าวนี้เป็นเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตา และที่มองเห็นได้โดยตรง แบบลักษณะของงานศิลปะภาพวงตา (Optical Art) โดยลักษณะของเส้นเป็นการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัดทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่ามันเคลื่อนไหว ลักษณะที่สำคัญก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูพิถีพิถัน และเป็นระเบียบ

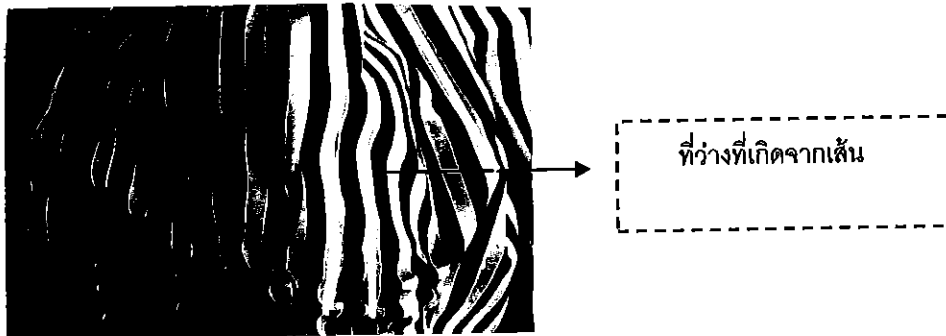
ภาพประกอบที่ 72 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์มีเส้นเป็นองค์ประกอบทัศนธาตุคือ

- เส้นโค้ง แบบคลื่น ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว ลื่นไหล ให้พลังความรุนแรง
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

2. ที่ว่าง (space)

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นที่ว่างแบบ 2 มิติคือที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบและที่ว่างระหว่างรูปทรง ไม่ได้แสดงถึงความลึก แต่ให้พลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง ที่เกิดจากเส้น

ภาพประกอบที่ 73 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง

3. สี (color)

สีเป็นทัศนธาตุที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรม เพราะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านการมองเห็นได้โดยตรง ซึ่งในผลงานสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สีที่กลมกลืน กำหนดโครงสร้างโดยรวมของผลงานเป็นสีขาวดำ สร้างค่าน้ำหนัก และแทรกสีโทนเอกรงค์ไปตามลำดับ สีที่ใช้ในผลงาน มีดังนี้

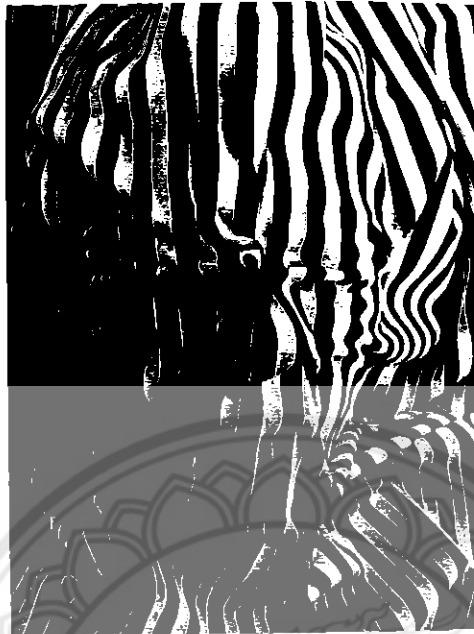
สีโทนเย็น ที่ใช้ได้แก่ สีน้ำเงิน และสีม่วง ให้ความรู้สึกสุภาพ สงบ ลึกลับ เยือกเย็น ในทางจิตวิทยาสีเย็นมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกหดหู่ เศร้า

4. น้ำหนัก (Value)

ในผลงานศิลปะขั้นสูงนี้ การสร้างค่าน้ำหนักในผลงานมีทั้งการกำหนดให้มีความอ่อนแก่ต่างกันไปอย่างกลมกลืน ตามน้ำหนักแสงเงา และน้ำหนักบริเวณที่ตัดกันอย่างชัดเจน โดยการสร้างค่าน้ำหนักจะมีหน้าที่ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และทำให้เกิดความเคลื่อนไหว ไปตามอารมณ์ความรู้สึก

ภาพประกอบที่ 74 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก
หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

เอกภาพ (Unity)

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกัน ด้วยการจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจาย โดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลยภาพจะได้สื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

- เอกภาพของเส้น ได้แก่ เส้นโค้ง เส้นตรง วงกลม
- เอกภาพของสีและน้ำหนัก คือการไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ (Tonality)
- เอกภาพของรูปทรง แบบอินทรีย์รูป (Organic form)

1. การขัดแย้ง (contrast)

- มีการขัดแย้งกันของน้ำหนักของเส้น ขาวและดำ ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของสี ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของทิศทางของเส้นโค้งในแนวนอน และเส้นโค้งในแนวตั้ง

2. การประสาน (Harmony)

- การเป็นตัวกลาง มีการใช้สีเทาเป็นตัวประสานระหว่างสีดำและขาวในบางส่วน แทรก สีเอกรงค์ และไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ ให้มีความกลมกลืนกันทั้งผลงาน
- การซ้ำ มีการซ้ำกันของเส้นให้ดูเคลื่อนไหว อย่างต่อเนื่อง

การวิเคราะห์คุณค่าศิลปะผลงานศิลปนิพนธ์ภาพที่ 4

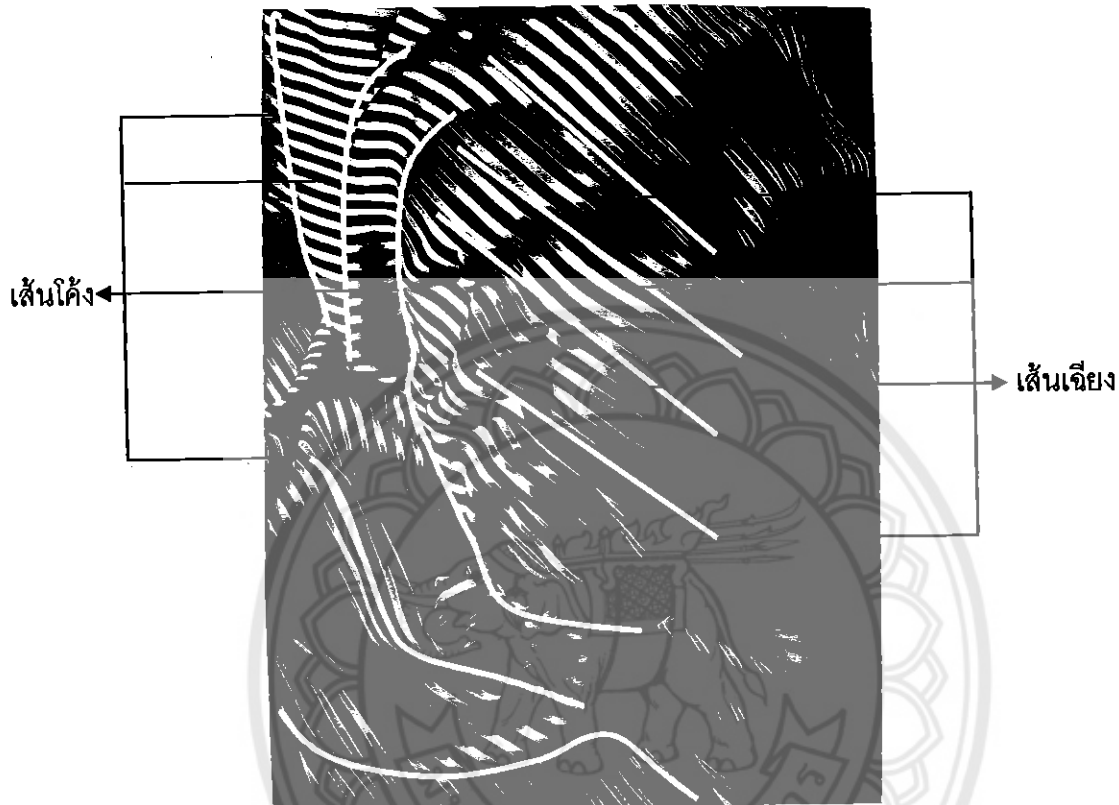
การวิเคราะห์รูปทรง รูปแบบ (Form)

การสร้างสรรคศิลปะนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กดดัน ผู้สร้างสรรคได้ใช้ทัศนธาตุและวิธีการดังต่อไปนี้

1. เส้น (Line)

ในภาพผลงานการสร้างสรรคชุดดังกล่าว ผู้สร้างสรรคได้กำหนดวางเส้นโครงสร้างของภาพผลงานที่อยู่ในรูปของใบหน้ามนุษย์ ซึ่งเส้นดังกล่าวนี้เป็นเส้นที่มองไม่เห็นด้วยตา และที่มองเห็นได้โดยตรง แบบลักษณะของงานศิลปะภาพลวงตา (Optical Art) โดยลักษณะของเส้นเป็นการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด

ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห โค้งเว้า ทำให้ตาของเราเห็นว่ามันเคลื่อนไหว
ลักษณะที่สำคัญก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูพิถีพิถัน และเป็นระเบียบ

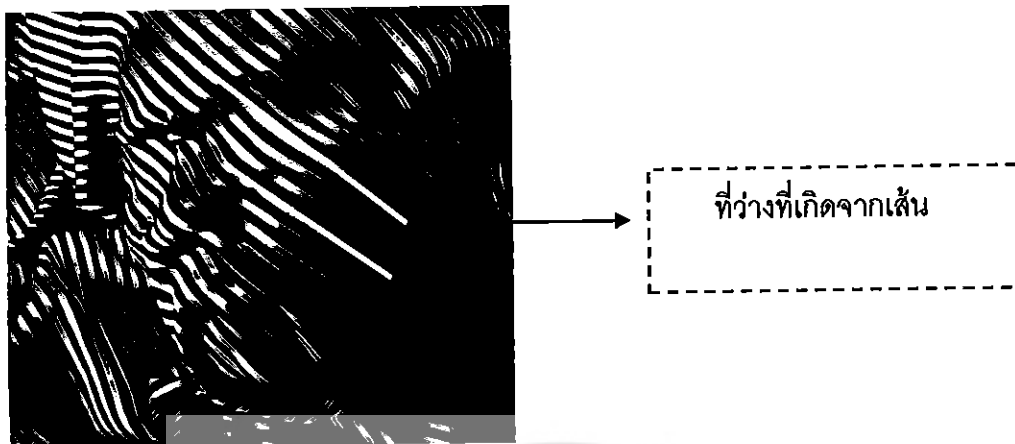
ภาพประกอบที่ 75 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของเส้น

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์มีเส้นเป็นองค์ประกอบทัศนธาตุคือ

- เส้นโค้ง ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหวอย่างช้า ๆ สิ้นไหล ต่อเนื่อง สุภาพ อ่อนโยน นุ่มนวล
- เส้นเฉียง หรือ เส้นทะแยงมุม ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว รวดเร็ว ไม่มั่นคง

2. ที่ว่าง (space)

ในผลงานของผู้สร้างสรรค์ มีลักษณะเป็นที่ว่างแบบ 2 มิติคือที่ว่างที่กำหนดด้วยความกว้างและความยาวเท่านั้น เป็นที่ว่างของผิวพื้นที่แบนราบและที่ว่างระหว่างรูปทรง ไม่ได้แสดงถึงความลึก แต่ให้พลังความเคลื่อนไหวของที่ว่าง ที่เกิดจากเส้น

ภาพประกอบที่ 76 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของที่ว่าง

3. สี (color)

สีเป็นทัศนธาตุที่มีความสำคัญและมีบทบาทมากที่สุดในงานจิตรกรรม เพราะเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านการมองเห็นได้โดยตรง ซึ่งในผลงานสร้างสรรค์ผู้สร้างสรรค์เลือกใช้สีที่กลมกลืน กำหนดโครงสร้างโดยรวมของผลงานเป็นสีขาวดำ สร้างค่าน้ำหนัก และแทรกสีโทนเอกรงค์ไปตามลำดับ สีที่ใช้ในผลงาน มีดังนี้

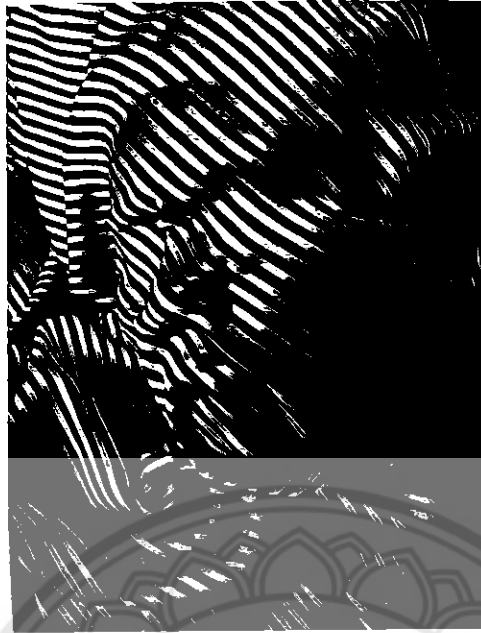
สีโทนร้อน ที่ใช้ได้แก่ สีน้ำตาลและสีแดง ให้ความรู้สึกตื่นตา มีพลัง อบอุ่น สนุกสนาน และดึงดูดความสนใจได้ดี

5. น้ำหนัก (Value)

ในผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ การสร้างค่าน้ำหนักในผลงานมีทั้งการกำหนดให้มีความอ่อนแก่ ต่างกันไปอย่างกลมกลืน ตามน้ำหนักแสงเงา และน้ำหนักบริเวณที่ตัดกันอย่างชัดเจน โดยการสร้างค่าน้ำหนักจะมีหน้าที่ ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหวด้วยการนำสายตาของผู้ดู บริเวณที่น้ำหนักตัดกันจะดึงดูดความสนใจ และทำให้เกิดความเคลื่อนไหว ไปตามอารมณ์ความรู้สึก

ภาพประกอบที่ 77 วิเคราะห์รูปทรง การแสดงทัศนธาตุของน้ำหนัก
หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ

เอกภาพ (Unity)

ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความสอดคล้องกลมกลืน เป็นหน่วยเดียวกัน ด้วยการจัดองค์ประกอบให้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเป็นกลุ่มก้อนไม่กระจัดกระจาย โดยการจัดระเบียบของรูปทรง จังหวะ เนื้อหาให้เกิดดุลยภาพจะได้สื่ออารมณ์ ความรู้สึก ความหมายได้ง่ายและรวดเร็ว

- เอกภาพของเส้น ได้แก่ เส้นโค้ง เส้น วงกลม
- เอกภาพของสีและน้ำหนัก คือการไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ (Tonality)
- เอกภาพของรูปทรง แบบอินทรีย์รูป (Organic form)

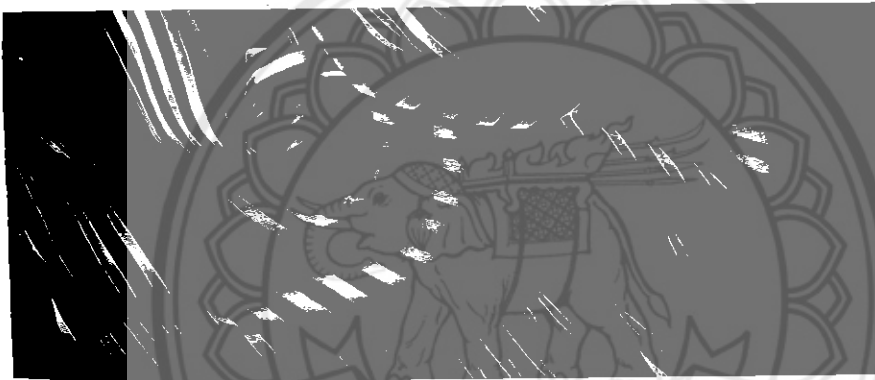
1. การขัดแย้ง (contrast)

- มีการขัดแย้งกันของน้ำหนักของเส้น ขาวและดำ ที่ตัดกันอย่างชัดเจน
- มีการขัดแย้งกันของสี ที่ตัดกันอย่างชัดเจน

- มีการขัดแย้งกันของทิศทางของเส้นโค้งในแนวนอน และเส้นโค้งในแนวตั้ง

2. การประสาน (Harmony)

- การเป็นตัวกลาง มีการใช้สีเทาเป็นตัวประสานระหว่างสีดำและขาวในบางส่วน แทรก สีเอกรงค์ และไล่ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ ให้มีความกลมกลืนกันทั้งผลงาน
- การซ้ำ มีการซ้ำกันของเส้นให้ดูเคลื่อนไหว อย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบที่ 78 วิเคราะห์หลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ การซ้ำ

ผลการวิเคราะห์ทฤษฎี

ผลงานการสร้างสรรค์ชุด "สภาวะจิตที่กดดัน" ได้อาศัยรูปแบบและกลวิธีที่สืบเนื่องมาจาก รูปแบบกึ่งนามธรรม ซึ่งผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้าทดลองและวิเคราะห์ ผลลัพธ์ทางเทคนิคอัน เกิดจากการนำวัสดุอุปกรณ์ต่างๆที่มีความเหมาะสมที่สุดมาใช้ในกระบวนการสร้างสรรค์ เพื่อให้ ภาพผลงานชุดนี้เกิดความสมบูรณ์ทั้งในด้านรูปแบบ เนื้อหา และกระบวนการสร้างสรรค์ โดย สามารถเปรียบเทียบให้เห็นถึงขั้นตอนที่แสดงถึงกลวิธีต่างๆ ในการสร้างสรรค์ผลงาน

ตารางประกอบที่ 1 ขั้นตอนที่แสดงถึงวิธีการต่างๆ ระหว่างการสร้างสรรค์ผลงาน

ขั้นตอนการ สร้างสรรค์	ขั้นตอนของเทคนิคการสร้างสรรค์ผลงานชุด "สภาวะจิตที่กดดัน"
1.ขั้นตอน เตรียมเฟรม	-เตรียมพื้นเฟรมผ้าใบ
2.ขั้นตอน เตรียมวัสดุ อุปกรณ์สำหรับ เขียนภาพ	-เตรียมสี คือสีน้ำมัน (Oil Paint) สีอะคริลิก (Acrylic) -พู่กัน เป็นพู่กันสำเร็จรูป ขนยาว มีหลายขนาด -แปรงทาสี เป็นแปรงทาสีสำเร็จรูปมีหลายขนาด -น้ำมันลินสีด (Linseed oil) -ผ้าเช็ดพู่กัน ถังน้ำ -อุปกรณ์เครื่องเขียน ดินสอ ยางลบ สมุดสเก็ตภาพ สมุดบันทึกข้อมูล
3.การจัดทำภาพ แบบร่าง (Sketch)	--ร่างภาพขยายลงบนพื้นเฟรมด้วยการฉายโปรเจคเตอร์ในผลงานชิ้นที่ 1 -ร่างภาพด้วยการขยายแบบร่างและคัดลอกด้วยกระดาษคาร์บอนใน ผลงานชิ้นที่ 2,3,4
4.ขั้นตอนการ ระบายสี	-ระบายสีโดยการเก็บรายละเอียดไปเลยทั้งผลงาน

การวิเคราะห์เนื้อหา (Content)

1. เรื่อง ผู้สร้างสรรค์ต้องการที่จะสร้างสรรค์ผลงานศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงสภาวะของจิตที่กดดัน ภายใต้จิตใจของมนุษย์ ถ่ายทอดเรื่องราวผ่านอารมณ์และความรู้สึกจากตัวผู้สร้างสรรค์เอง โดยมีแนวเรื่องเกิดจาก ความบันดาลใจจากความกดดัน ที่รู้สึกกับเหตุการณ์บางเหตุการณ์ที่ผ่านเข้ามาและมีผลกระทบต่อจิตใจทำให้รู้สึกกดดัน โดยแสดงความรู้สึกผ่านรูปลักษณะของใบหน้ามนุษย์ที่ถูกคลุมด้วยผ้าไว้

2. เนื้อหาภายนอก

2.1 ผู้สร้างสรรค์ได้รับความบันดาลใจจากสภาวะอารมณ์ความรู้สึกภายในของตัวผู้สร้างสรรค์เอง และเลือกนำเอา ลักษณะของใบหน้ามนุษย์ที่ถูกคลุมไว้ด้วยผ้ามาเป็นสัญลักษณ์ และใช้ทัศนธาตุของเส้นเป็นทัศนธาตุหลักในการสื่อถึงสภาวะอารมณ์ที่ไม่มั่นคงแน่นอน

2.2 แนวงานศิลปะ เป็นการสร้างสรรค์ในลักษณะแนวงานศิลปะแบบลวงตา (Optical Art) โดยลักษณะของเส้น เป็นการเขียนที่คำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความลวงตาและพื้นผิวของภาพ มีขอบและเส้นรอบนอกที่คมชัด ทิศทางของรูปทรงและเส้นรอบนอกมักจะหักเห ยักเยื้อง ทำให้ตาของเราเห็นว่ามันเคลื่อนไหว ลักษณะที่สำคัญก็คือ ภาพเขียนเหล่านี้มักจะดูพิถีพิถัน และเป็นระเบียบ

2.3 ศิลปิน ตัวผู้สร้างสรรค์ได้รับแรงบันดาลใจมาจากศิลปิน Victor Vasarely และ Bridget Riley ศิลปินทั้งสองเป็นศิลปินคนแรกๆ ที่ทำงานในลักษณะ ศิลปะแบบ Optical Art ผลงานของเขามีความละเอียด และพิถีพิถันเป็นอย่างมาก ผู้สร้างสรรค์ได้หยิบเอาลักษณะแนวงาน และลักษณะการทำงาน มาเป็นแนวทางในการสร้างสรรค์

3. เนื้อหาภายใน

เนื้อหาทางพุทธิปัญญา (Intellectual Content) ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะนี้มีคุณลักษณะทาง รูปแบบแสดงองค์ประกอบของศิลปะ ของรูปทรงอย่างมีขั้นตอน มีระบบระเบียบ มีการวางแผน ด้วยปัญญา เกิดความประสานกลมกลืน ของทัศนธาตุ รูปทรงมีสัดส่วนลงตัว ให้ผลทางอารมณ์อย่างน่าแปลกตา แสดงความสูงส่งทางพุทธิปัญญา เรียกว่า "ฝ่ายคลาสสิก (classic) ซึ่งจัดอยู่ในศิลปะเป็นภาษาแห่งความงามหรือ ภาษาแห่งรูปทรง (Formalism) และศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิดและความหมาย (Instrumentalism)

เพราะการสร้างศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ผู้สร้างสรรค่มุ่งเน้น รูปแบบ และเนื้อหา ที่แสดงลักษณะแนวสัจนิยม ดูรู้เรื่องว่าเป็นใบหน้าของมนุษย์ที่ถูกปิดคลุมด้วยผืนผ้า แต่ก็ได้รับความบันเทิงจากอิทธิพลศิลปะแบบภาพลวงตา (Optical art) มาผสมผสานในลักษณะความเคลื่อนไหวของเส้นด้วยลายผ้า ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีความพิถีพิถัน ในขั้นตอนการสร้างสรรคศิลปนิพนธ์ อย่างมีระบบ กระบวนการ ตั้งแต่เนื้อหาและแนวความคิด พัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบผลงานจิตรกรรม ที่เห็นเป็นรูปธรรมผสมผสานกันระหว่างศิลปะแนวสัจนิยมกับศิลปะแบบภาพลวงตา

จัดได้ว่าผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้มีคุณลักษณะร่วมกันระหว่างศิลปะเป็นภาษาแห่งความงามหรือภาษาแห่งรูปทรง (Formalism) กับศิลปะเป็นภาษาแห่งความคิดหรือความหมาย (Instrumentalism) อย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผลการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์

การศึกษาค้นคว้าการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุด สภาวะจิตที่กอดันตามแนวทาง ขั้นตอนกระบวนการสร้างสรรค์ ซึ่งล้วนแต่เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์การทำงาน แนวทางความคิด เพื่อก่อให้เกิดพัฒนางานทัศนศิลป์ ได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเป็นการศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบเอกสารภาคศิลปนิพนธ์

2. เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง สภาวะจิตที่กอดัน ในรูปแบบผลงานจิตรกรรม โดยการถ่ายทอดความงามในด้านสุนทรีย์ภาพในลักษณะความรู้สึกเชิงลบ เป็นการใช้ทัศนธาตุทางศิลปะเรื่องของเส้นและน้ำหนักแสงเงา เพื่อเป็นรูปแบบในการถ่ายทอดอารมณ์ในเชิงเชิงสัญลักษณ์ ในรูปแบบงานแบบเหมือนจริง (Realistic) และแสดงคตินิยมในลักษณะงานแบบศิลปะแบบลวงตา (Optical art) สรุป รวบรวม วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ศิลปะ

3. เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ศิลปะ ตอบสนองความคิด และความรู้สึกแสดงออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบผลงานจิตรกรรมสร้างสรรค์

ผลที่ได้รับจากการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ชุดนี้ ทำให้ผู้สร้างสรรค์ได้ศึกษาค้นคว้ากระบวนการสร้างสรรค์ผลงานทางศิลปะนำไปสู่การบันทึกผลการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้อย่างเป็นระบบในรูปแบบเอกสารภาคศิลปนิพนธ์ ซึ่งได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ เรื่อง สภาวะจิตที่กอดัน จำนวน 4 ผลงาน ตลอดจนการนำผลงานดังกล่าวมาวิเคราะห์ รวบรวม และสรุปผลของการสร้างสรรค์ทำให้เกิดการเรียนรู้และเข้าใจในกระบวนการการสร้างสรรค์ ตอบสนองความคิดและ ความรู้สึก แสดงออกถึงคุณค่าทางความงามในรูปแบบงานจิตรกรรมสร้างสรรค์ เพื่อสื่อแสดงถึง อารมณ์ความรู้สึกของตัวผู้สร้างสรรค์เองที่มีรู้สึกต่อสภาวะความกอดัน ถ่ายทอดเป็นผลงานจิตรกรรมรูปแบบเหมือนจริง และมีอิทธิพลของคตินิยมในลักษณะงานแบบศิลปะภาพลวงตา (optical art)

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ ผู้สร้างสรรค์ได้ประสบปัญหาในการทำงานสร้างสรรค์
ใน ดังนี้

1. ทักษะฝีมือทางศิลปะยังขาดความความชำนาญอยู่พอสมควร ผู้สร้างสรรค์จึงแก้ไข
ปัญหานี้โดยการทุ่มเทกับการพัฒนาภาพแบบร่าง (sketch) ให้สมบูรณ์ก่อนลงในภาพผลงานจริง
เพื่อให้เกิดความเข้าใจและมีการเตรียมกระบวนการทำงานไว้อย่างมีระบบ

2. การสร้างสรรค์ผลงานศิลปนิพนธ์ในปีของผู้สร้างสรรค์ไม่มีการเรียนในรายวิชาเตรียม
ศิลปนิพนธ์ ทำให้มีระยะเวลาในการเตรียมตัวค่อนข้างน้อย ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้ผู้สร้างสรรค์
ประสบปัญหาคือ ยังไม่เจอแนวทางในการสร้างสรรค์ที่สืบเนื่องมาจากการเรียนจิตรกรรม
สร้างสรรค์ ด้วยระยะเวลาที่จำกัดทำให้ผู้สร้างสรรค์ไม่มีแนวเรื่องและลักษณะงานที่ชัดเจน ผู้
สร้างสรรค์จึงแก้ปัญหานี้โดยใช้เวลาที่มืออยู่อย่างจำกัด คิดหาแนวเรื่องและทดลองกลวิธีที่จะ
นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ศิลปนิพนธ์ และนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาจนได้แนวทางและ
กลวิธีมาสร้างสรรค์ผลงาน

ผู้สร้างสรรค์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า ผลงานศิลปะที่ได้สร้างขึ้นด้วยความตระหนักในเรื่องหนึ่ง
ของผู้สร้างสรรค์ จะเป็นหนึ่งในการกระตุ้นกระบวนการรับรู้ทางสุนทรียะ ในเรื่องราวที่น่าเสนอ
ออกไปแม้ว่าประสบการณ์การรับรู้ของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกัน แต่ผลงานชุดนี้มีเนื้อหาของการ
สร้างสรรค์ที่สามารถทำความเข้าใจไปในทิศทางอันดีงาม และกระบวนการเรียนรู้ สร้างสรรค์นี้
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพ หรือศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษาในอนาคตต่อไป
ได้

บรรณานุกรมและเอกสารอ้างอิง

- ชลุด นิมเสมอ.(2539). องค์ประกอบศิลปะ.กรุงเทพฯ: บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- วิรุณ ตั้งเจริญ.(2535).ทัศนศิลป์สมัยใหม่.กรุงเทพฯ:บริษัท ดันอ้อ จำกัด.
- สุรชาติ เกษประสิทธิ์.(2555).เอกสารประกอบการเรียนการสอน.พื้นฐานองค์ประกอบศิลปะ:
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- จิตร ภูมิศักดิ์ ในนามปากกา ทีปกร.(2552).ศิลปะเพื่อชีวิต.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แม่คำผาง.
- สุธี คุณาวิชยานนท์.(2554).10 คำถามที่อยากรู้เกี่ยวกับศิลปะ.
หอศิลป์วัฒนธรรมกรุงเทพ.
- น. ณ ปากน้ำ.(2511).ศิลปะตะวันตกแนะนำศิลปสากล.โอเดียนสโตร์.

แหล่งอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

- <http://www.novabizz.com/NovaAce/Stress.htm>
- http://www.cpss.ac.th/learnonline/art_bun_52/Art/Less_6_0-13.html
- <http://www.rama9art.org/artisan/artdb/artists/>
- <http://www.widewalls.ch/op-art-artists/>
- <http://www.op-art.co.uk/victor-vasarely/>
- <https://eyesofodysseus.wordpress.com/tag/self-portrait/>
- <http://warissaralol.blogspot.com/>
- <http://board.palungjit.org/2315828-post2.html>
- <http://e-book.ram.edu/e-book/inside/html/dlbook.asp?code=PY337>